

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Viator Christianvs Recta Ac Regia in coelum Via tendens

Soliloquium Animæ. Vallis Liliorum. De Tribus Tabernaculis. Gemitus & suspiria animæ pœnitentis, seu de Vera Compunctione Cordis. Cohortatio ad Spiritualem profectum

Thomas <von Kempen>

Coloniae Agrippinae, 1682

Thomæ A Kempis. Canonici Regularis Ordinis S. Augustini, De Virtvtibvs, Tanquam candidis Liliis In Valle humilitatis à Christo plantatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53320)

THOMÆ A KEMPIS,
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. AUGUSTINI,

DE VIRTVTIBVS,

Tanquam candidis LILIIS
IN VALLE humilitatis
à Christo plantatis,

P R O O E M I U M.

Iustus germinabit sicut liliū,
 & florebit in æternum ante
 Dominum; *Iste libellus potest
 nominari VALLIS LILIORUM.*
*Loquitur enim de multis virtu-
 tibus, tanquam de candidis Li-
 liis, in valle humilitatis à Domi-
 no Iesu plantatis, & Spiritus
 sancti intima aspersione dolci-
 ter irrigatis. Nam, teste beato
 Gregorio, qui sine humilitate
 virtutes congregat, in ventum
 pulverem portat. De his quoque
 liliis loquitur Sponsa Christi,
 humilis & devota Anima, ad
 Iesum Sponsum suum in Canti-
 cis Canticorum, ore cantans &
 corde jubilans, de visitatione
 sui, & donis ejus: Dilectus meus,
 (inquit) mihi, & ego illi, qui pa-
 scitur inter lilia. Et iterum: Dile-
 ctus meus candidus & rubicun-
 dus, inter ubera mea cōmorabi-
 tur. Cui laus, honor & gloria, in
 secula seculorum. Amen.*

CAPUT I.

De triplici statu vite humana.

Cant. 2.

Ego flos campi, & lilium con-
vallium.

Hæc est vox Christi, ad sanctam Ecclesiam in generali, & ad quamlibet animam devotam in speciali. Christus enim est speciosus Sponsus sanctæ Ecclesiæ, & caput omnium fidelium: flos omnium virtutum, & lilium convallium: amator humilitatis & castitatis.

Quid faciendum
ut Christo
placeas.

Qui ergo vult Christo servire & cœlesti Sponso placere, studeat vitia sua vincere, lilia virtutum colligere, otium vitare, libenter studere, libros scribere, manibus operari quod utile est; frequenter orare, & Deo intime vacare, tumultus fugere, secretum diligere; & de alienis rebus & sibi nocivis tacere.

Habitus
exterior
sine interio-
riore,
parum
prodest.

2. Habitus namque exterior parum valet, sine interiore virtute coram Deo. Vas est foris ornatum, sed intus vacuum, Sicut

ex

ex bono vase vini bonus odor procedit, sic ex bono corde religiosi bona verba & sancta opera procedunt, & laudem Dei & utilitatem proximi.

Attende ergo Frater, & quivis Christiane, statum tuum, in quo stas, & coram hominibus ambulas; ut deo digne placere studeas, & alios factis & moribus sanctis ædifices. Totum enim in te redundabit, quicquid boni feceris, & quicquid mali coram Deo commiseris.

Quando ergo comedis & bibis, dormis & quiescis, & quocumque volueris pro libitu tuo transis; tunc facis opera carnis, & assimilaris bestiis terrenis, quæ discunt, comedunt & bibunt, & replent ventrem suum, donec saturentur. Et si quis eis resistit, illum stimulant cornibus & ungulis, terrent vultibus, & mordent dentibus, & clamant vocibus horrendis.

Tales sunt carnales homines, gulosi, avari, superbi, iracundi & litigiosi; spiritum Dei non habentes, sed passiones suas sequentes.

Adionis
bus natu-
ræ homo
assimila-
tur be-
stis;

Operibus
spiritus
Angelis;

3. Sed quando vigilas & oras, legis & cantas psalmos & hymnos, de Deo & Sanctis eius; vel quando jejunas & abstines à vitis, & proximo servis; aut pro peccatis tuis doles, gemis & ploras, confiteris & veniam petis; tunc facis opera Spiritus sancti, & secundum spiritum ambulas, & religiosæ vitæ ordinem servas.

Tunc etiam sanctis Angelis affimularis in cœlis, qui semper Deum laudant, & cantant, & benedicunt, & nunquam faciem suam ab eo avertunt.

Sed peccatis cõparatur dæmonibus.

Quando verò superbis, irasceris, detrahis, murmuras, fallis, mentiris, alios perturbas, & de malis eorum gaudes, & de bonis tristaris; aut quando proximum despicias, & commodum tuum in omnibus quæris; tunc diabolum sequeris, & dæmonibus affimularis per malitiam & vitia, quæ committis.

Nam ipsi passiones suas & nequitias sequuntur, quantum possunt & audent facere, & in malis delectantur, quia boni non sunt, & alios seducere & pervertere nituntur.

Vita

Vita ergo justorum Angelis
similis, vita carnalium bestis æ-
qualis, vita superborum dæmo-
nibus comparatur. Cave ferve
Dei, ne laqueis eorum involva-
ris, & in iudicio ab eis accuseris
& confundaris.

CAP. II. De laude Dei in pau-
pertate devotionis.

Pauper & inops laudabunt Psal. 47.
nomen tuum Domine.

Quando sentis te aridum, fri-
gidum, & tristem in orando, &
meditando bona de Deo, non
debes propterea desperare, nec
desistere Jesum humiliter invo-
care: sed in paupertate spiritus
tui Deum lauda & gratias age, &
istum versiculum pro consolatio-
ne libenter lege: *Pauper & in-
ops laudabunt nomen tuum
Domine.*

Quid fa-
ciendum
in aridi-
tate men-
tis.

Multi enim sancti & devoti
fuerunt etiam quandoque aridi,
& per longum tempus à Deo de-
relictī: ut discerent patientiam &
aliis compati, per doloris & in-
opiæ experientiam, & non præ-

fumerent nimis de seipsis, in tempore devotionis & jubilationis.

Psal. 69.

Lege etiam versum istum sequentem, cum Propheta in psalmo: *Ego autem mendicus sum & pauper, & Dominus sollicitus est mei.* In Domino confido, quia ipse virtus & salus mea. Verum est, nam omne bonum à Deo.

Gratia subtractionem ser æquanimitate.

2. Noli ergo præsumere cum lætus fueris, nec te dejicere tristitia gravatus; sed sicut Domino placuerit in oculis suis, sic esto contentus in omnibus. Nil enim boni habes à teipso, sed totum est à Deo.

Cum gratia devotionis datur, sol de cælo lucet, & anima illuminatur, & quasi in divitiis exultat. Sed miser deciperis, si præsumis & inflaris.

Cum verò occulte subtrahitur gratia, & ab ingrato tollitur, tunc vere pauper es & infirmus, & parum potes sustinere, & tædet orare.

Pro castigatione negligentia,

Sed hoc pro beneficio accipe, quod Deus te pauperem facit & humiliat cum electis suis; & percutit

cutit

cutit dorsum tuum filiorum vir- & infor-
 ga, pro excessibus tuis occultis & matione
 negligentis multis quotidianis; humili-
 ut tibi ipsi vilescas, & nunquam tatis.
 alte de te sapias; sicut consulit
 sanctus Paulus ad Romanos: *No-* Rom. 12
li, inquit, altum sapere, sed time.
 Magnum lucrum animæ, de se
 viliter sentire, & Deo omne bo-
 num funditus ascribere.

CAP. III. De probatione devo-
 torum per contraria.

Gaudete iusti in Domino. *Psal. 32*
 In caelo semper est gau-
 dium, in inferno semper est lu-
 ctus, in mundo utrumque ad
 tempus, ad probandum homines
 bonos et malos.

In æstate sunt dies clariores, *Æstas &*
 et in hyeme obscuriores; sic est *hyems*
 etiam cum anima devota. *animæ*
 Quando gratia Dei venit, et eam *quæ,*
 illuminat; tunc multa abscondita
 cognoscit et intelligit, cantat et
 jubilat cum magna devotione,
 quam sentit.

Sed in tempore tentationis,
 cum subtrahitur gratia devotio-

nis, tunc est in hyeme & frigore,
in obscuritate intellectus, & in
pavore mentis. Tunc patientia
est necessaria, & Deo magis ac-
cepta, crescunt virtutes per ad-
versa, & augentur per patientiam
æterna præmia.

Humiliatur anima & purgatur
per flagella, confunditur super-
bia, & evanescit vana gloria.

2. Quamdiu vivit anima in
corpore, exercetur in utroque,
pro profectu ampliore in Christi
amore.

*Ars mag-
na nosse
uti bonis
& malis.*

Magna ergo ars, magna vir-
tus est, bene uti bonis & malis.

Benedic ergo anima mea Do-
mino in omni tempore; lauda
Deum tuum Sion die ac nocte; &
erit merces tua magna utrobique
coram Deo in cælo & in terra,
& omnia servient tibi prospera
& adversa, bona & mala, læta &
tristia.

Rom. 8.

Unde Apostolus Paulus ait:
*Diligentibus Deum omnia coo-
perantur in bonum, & nihil de-
erit timentibus eum. Beati, qui in
omnibus sequuntur voluntatem
Dei.*

CAP.

CAP. IV. De vero amatore Dei.

Diligite Dominum omnes *Psal. 30.*
 Sancti eius, pusilli & ma- *Sap. 6.*
 gni; quia pusillum & magnum ip-
 se fecit.

Verus amator Dei amat pure *Deus pure*
 Deum, scilicet Deum propter *propter*
 Deum, & propter eum solum *se, non*
 fruendum; & non propter lucrum *ob com-*
 ab ipso habendum; nec propter *modum*
 aliquod proprium commodum, *amandus*
 nec solatium aut præmium inde
 promerendum; sed totaliter & fi-
 naliter propter suam infinitam
 bonitatem, & superexcellentem
 dignitatem.

Ideo in laudem Dei Psalmista
 frequenter dicit, & repetit: *Con-* *Psal. 105.*
fitemini Domino, quoniam bo- *106. 117.*
nus; & hoc dicere dulce est a- *135.*
 manti.

Sed dicere, *quoniam in æter-*
num misericordia eius, dulcius
 sapit pœnitenti & dolenti de
 peccatis suis. Ne ergo desperet
 homo fragilis in malis suis, ad-
 datur: Quoniam in æternum mi-
 sericordia eius.

O o s

2. Ille

2. Ille autem amplius placet Deo, qui profundius se humiliat; et ferventius ipsum amat.

Homo
pius un-
de beatus
censen-
dus.

Beatus, qui se viliozem omnibus reputat; et caret omne, quod Deo displicere cognoscit.

Beatus, qui propter Deum et beneplacitum eius, totum opus suum facit ex charitate, cum pura intentione; et quicquid boni cogitat, hoc ad Dei honorem et laudem et gloriam integre refert.

Beatus, qui nil sibi retinet, sed totum Deo libere reddit, quod à Deo accepit.

CAP. V. De gratitudine animæ
pro omni bono.

Psal. 33.

Magnificate Dominum mecum, & exaltemus nomen eius in idipsum.

Ille magnifice Deum laudat, qui de minimis etiam beneficiis gratias maximas agit; quia ille dat, qui super omnia maximus est.

Inter be-
neficia
Dei nullū
vile.

Nil tibi parvum nec vile esse debet, quod Altissimus tibi ex gratia libere præstat. Non quærit Deus aliquid magis, quam ut gra-

gratis ametur, & omnis offensa caveatur, atque gratitudo semper et ubique ei reddatur.

Magnus coram Deo est, qui se ex vera humilitate spernit et substernit; et omnibus bonis et beneficiis indignum se iudicat; nec in aliquo bono vane exultat, nec laudem concupiscit.

2. Major tamen ille, qui sicut Job percussus, contemptus, convitiatus, depauperatus, neglectus, tentatus, afflictus, derisus, et confusus gratias agit, lætatur, et benedicit: et omnia gravamina et exilia sibi contingentia pro maximis lucris computat, et propter Deum sustinet, et conqueri cessat.

Beatus qui virgam doloris, sicut Job. de manu Dei pie accipit, et totaliter voluntati divinæ se offert et committit.

Beatus, qui hoc semper querit, et eligit, quod Deo magis placet, et pro deliciis vilia capit; et læsus lætior manet, et damnatum temporale animæ lucrum reputat.

Iob. i.

Gratum esse in adversis Deo gratissimum.

CAP. VI. *De conformitate
anima devota cum Cruci
fixo.*

Psal. 90. **C***um ipso sum in tribulatione.*

Quid est hoc Domine? Expone mihi verbum istud, quod dixisti; aperi sensum hujus versiculi pro solatio servi tui.

Quid sit
esse cum
Iesu in
cruce;

D. Audi fili. Quando es in tribulatione & cordis mœrore, tunc es cum Iesu in cruce.

Quid cum
eo resur-
gere:

Et quando iterum consolaris in devotione, & delectaris in hymnis & canticis divinis, tunc resurgis cum Iesu in novitate spiritus, & quasi à mortuis suscitaris de sepulchro, alleluja læte canendo.

Quid cum
eo cœlos
petere.

2. Cùm autem flexis genibus oras pro peccatis tuis, & intime doles & ploras, tunc duris ictibus ante portam cœli pulsas.

Cùm verò omnia terrena jam negligis, & sola cœlestia intus meditaris, tunc cum Iesu ad cœlum pergis, & Angelis sociaris.

Esto ergo mitis, humilis &

pa;

patiens, in omni eventu & infirmitate irruente super te propter Deum; & porta crucem tuam patienter cum Jesu, moriendo quotidie in cruce, pro æterna salute tua; quia omnis afflictio carnis patienter tolerata, medicina est animæ & satisfactio pro peccatis, & spes futuræ beatitudinis & gloriæ. Amen.

Afflictio
carnis
medicina
animæ.

CAP. VII. *De ambulatione animæ puræ cum Deo.*

Ambulate dum lucem habetis.

Ille ambulat cum Deo in luce, qui nil cupit de hoc mundo habere, sed habet cor suum fixum ad Deum in cælo. Nam ibi est thesaurus animæ absconditus, Dominus Jesus Christus, in quo omnia bona continentur.

Semper miser est & eget, quicquid habet, qui Deum amicum non habet. Ille Deum habet, qui eum amat, & sermonem ejus servat.

Qui Deum non habet, pauper est, quidquid habeat.

2. Ille verbum Dei bene servat, qui otiosum verbum nunquam

quam profert, qui opere ostendit quod ore prædicat; qui propriam gloriam non quærit, sed omnia bona quæ facit, et in aliis videt, pure ad gloriam Dei refert.

In omni-
bus cura
placere
Deo.

Qui autem sibi placet, stulto placet, et Deo displicet. Ideo in omnibus bonis quæ agis et dicis, Deo placere studeas, ut ampliora bona ab eo recipias.

De bonis naturæ quid gloria- ris, cum sis mortalis à vermibus mox rodendus? Audi senem juvenis. Recipe te à rebus te distra- hentibus; quia requiem non in- venies, nisi ad cor tuum redeas, et Deum super omnia bona quæ- ras, et intime diligas.

CAP. VIII. *De pace cordis & quiete in Deo.*

Psal. 75.

IN pace factus est locus ejus. Quis est in bona pace? Qui mitis et humilis corde. Quare vis scire de statu aliorum, quali- ter sit cum eis, et te ipsum negli- gis in multis?

Pax &
tranquil-
litas cor-

Ecce, qui melius scit se humi- liare et pati propter Deum, hic melius est in pace. Huic omne o-

nus

ritus sit leve, propter Deum quem
habet in corde.

dis quomodo
modo
servanda;

Beatus, qui loquitur cum Deo
orando, meditando, cantando,
legendo; et de alienis tacet, quæ
fiunt in mundo.

Ubicumque es, et transis, vel
fugis, cogitatio tua tecum tran-
sit. Bona meditatio lætificat, ma-
la contristat. Ira perturbat, invi-
dia excæcat, odium necat. De-
vota lectio instruit, oratio ac-
cendit, operatio verbum implet.

2. Sermo sanctus corda munda-
dat, vanus maculat, otiosus scan-
dalizat, durus gravat, pius pla-
cat, moralis ædificat, historialis
fidem confirmat, cœlestis ad æ-
thera levat.

Munda ergo cor tuum ab om-
ni malitia, et eris in bona pace.
Non est pax bona, nisi in Deo, et
cum virtuoso, qui omnia bene a-
git propter Deum, quem diligit.

Mane in silentio, et sustine
modicum propter Deum, et ipse
liberabit te ab omni onere et
inquietudine.

Beata vita et bona conscientia
dant fiduciam ad Deum in tribu-
la-

Bona cō-
scientia;

la-

parit fiducia,
mala timorem.

lacione, et in morte; mala autem conscientia semper est in timore & in lite.

Iracundus cito cadit de uno malo in aliud pejus. Patiens & mitis de hoste facit amicum, & Deum inveniet tibi semper propitium, propter pietatem erga peccantem.

CAP. IX. *De recollectione cordis cum Deo.*

Luca II.

Qui non colligit mecum, dispergit, ait Dominus noster Jesus Christus.

Quid faciendum in distractione cordis.

Cum fueris multum dispersus & indevotus propter multiplices diaboli phantasias, & amaras passiones cordis, & hominum displicentias te inquietantes; stude te recolligere in secreto, per Orationem Dominicam & Angelicam Salutationem; & prosterne te solo tenus ante sanctam Crucem, vel beatæ Virginis Mariæ imaginem, aut alicujus Sancti devotam picturam, ad Dei honorem Sanctorumque memoriam factam.

Invoca præcipue Jesum & Ma-

Mariam, cum omnibus Angelis
& cœli civibus, pro misericor-
dia & gratia divinæ consolatio-
nis tibi iterum reddenda: & dic
cum sancto David in Psalmo:
Domine ante te omne desiderium Psal. 37.
meum, & gemitus meus à te non
est absconditus. Domine spes
mea à juventute, ad te confugio
in tribulatione mea.

2. O Domine, doce me sem-
per sequi & facere voluntatem
tuam, & relinquere meam: quia
hoc beneplacitum est tibi, & uti-
le mihi, pro salute animæ meæ.

Aspiratio
ad Chri-
stum piis-
sima.

Domine, nunquam mihi con-
tingat aliquid cogitare, vel desi-
derare, aut operari, quod displiceat
tibi, aut alteri noceat, sicut
præcepisti mihi & omnibus ser-
vientibus tibi.

Cum contrarium ago, corrige
me in misericordia tua, & non in
ira perdas me. Quia Deus meus es
tu, & ego pauper & fragilis ser-
vus tuus, gratia & misericordia
tua in omnibus maxime egens.
Sit nomen sanctum tuum, nunc
& in æternum, super omnia be-
nedictum, Amen.

CAP.

CAP. X De *vigilatione & oratione, contra tentationes.*

Marc. 14

Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem, carnis vel spiritus, vel diaboli, vel mundi.

Vigilandum contra triplicem hostem.

Caro suggerit concupiscentiam, spiritus superbiam, diabolus invidiam, mundus vanitatem. Christus autem è contrario docet.

Nam suadet fervare castitatem, humilitatem, charitatem, & contemptum mundi: ad promerendum regnum Dei, & evadendum poenas inferni.

1. Petr. 5.

Vigilandum igitur & orandum, omni tempore, & in omni loco: quia nullibi securitas ab adversario maligno, qui non dormit, nec quiescit à tentando; sed circuit & quærit, quem decipiat & molester, & à bonis exercitiis impediatur, & ab oratione cessare faciat.

2 Ideo Dominus noster Jesus Christus, sciens nequitas diaboli & utilitatem orationis, forti-

tu-

tudi
hom
pulo
lare
stib
V
int
nec
tot
nu
nu
Ma
ex
D
ci

in
N
tr
D
li

n
c
c
i
c

tudinem hostis & debilitatem hominis, admonet fortiter discipulos suos & omnes fideles vigilare & orare, si non velint ab hostibus suis, id est, vitiis, superari.

Vigilate igitur & orate, ut non intretis in tentationem diaboli, nec ei consentiatis. Si non potes totum psalterium legere, lege unum Psalmum, unum versum, unum devotum hymnum de Jesu, Maria, aut de aliquo Sancto; ad excitandum cor tuum fursum in Deum, per gemitum & vivæ vocis oraculum.

Non tam
multa,
quam
multum
ora.

Prope est enim Deus omnibus invocantibus se cum humilitate. Nam humilis oratio justi penetrat cœlos, dat fiduciam ad Deum, & frangit diaboli consilium & vires, minas & nugas.

Eccli. 55.

3. Si impeditis foris ab hominibus, intra cubiculum tuum secundum Christi consilium; & clausis ostiis, ora Patrem tuum in abscondito. Ipse enim scit, quid cogitas & desideras, & quid opus est tibi.

Matt. 6.

Sic ergo in omni petitione ora: Pater fiat semper voluntas tua,

tua,

tua, non mea : fac mecum, sicut placitum est tibi, & utile mihi.

In choro
quomodo
ver-
sandum,

Si fueris cum aliis in choro, lege & canta cum eis, sicut Angelus coram Deo. Sic canta exterius, ut compungaris interius. Sic placeas hominibus, ut non displiceas Deo & sanctis Angelis eius.

Cantus
qualis
Deo gra-
tus.

Deus enim magis attendit compunctionem cordis, quam clamorem altæ vocis. Quia per humilem precem Deus placatur, per vanam gloriam offenditur. Per mœroris fletum gratia acquiritur, & virtus augetur ; per dissolutionis sonum devotio perditur, & pro omni culpa & negligentia pœna reddetur. A quibus malis divina pietas nos semper custodiat, & ad cœlestia regna perducatur.

CAP. XI. *De timore aeternæ pœnae contra vitia carnis, & superbiam mentis.*

Psal. 118.

Confige timore tuo carnes meas.

Utilis est hæc oratio contra car-

carnis vitia , & ad superbiam
mentis deprimendam.

Ista enim duo mala quotidie
hominem impugnant & vexant.
Aut enim caro illicita concupi-
scit; aut spiritus de bono super-
bit & laudem quærit. Utrumque
magnum malum, utrobique peri-
culum grave.

Cum te tentat caro misera
cito moritura, cogita æterni ig-
nis tormenta; & sic ignem con-
cupiscentiæ extingues igne ge-
hennæ, & motus majores expel-
lent minores, ut spiritus saluus
fiat per ignem.

Brevis est omnis delectatio
carnalis, fallax & vana omnis
mundi lætitia, omnis decor cor-
poris, omnis honor & gloria.

Sicut dolor capitis cogit dis-
solutum gemere & flere; sic ti-
mor mortis & ardor inferni, fa-
ciunt passionatum & tentatum à
peccatis abstinere.

2. Qui sine timore est, cito
corrumpitur in malum: & qui se non
humiliat coram Deo & Sanctis
ejus, confundetur in iudicio à
dæmonibus, & punietur durissi-
me ab eis.

Duo vi-
tia homi-
ni magis
infesta,
concupi-
scentia
carnis &
vana glo-
ria.

Contra
utramque
reme-
dium.

Fix-

Firma & vera sententia ista
stat, nec fallit : Sive homo, sive
Iacobi 4. Angelus sit, *Deus superbis resi-*
stit, *humilibus autem dat gra-*
tiam. Misericordia autem Do-
mini ab æterno, cum sanctis & e-
lectis suis usque in æternum.

Time ergo superbe iudicium
Dei in omnibus factis tuis, &
noli gloriari in vanis reputatio-
nibus tuis.

Cum feceris totum, quod po-
teris & debes, adhuc deficis in
multis, & vix unum pro mille
reddere vales. Time virgam Dei,
time baculum, time iudicium fu-
turum. Nil transibit impunitum;
nil erit in bonis irremuneratum.

Si domus tua arderet, nonne
timeres, & cito surgeres, & fuge-
res? Ecce, quid facit timor & tre-
mor, & cogitatio de pœnis fu-
turis, quæ nullis finientur tem-
poribus. Expellunt namque te-
porem, & inducunt orationis
fervorem, propter nimium infer-
ni horrorem.

CAP. XII. De memoria domi-
nica passionis, contra dis-
solutos.

BEati qui lugent, quoniam i-
psi consolabuntur. A quo? *Matt. 5.*
certe à Christo in secreto cordis,
non de hoc mūdo in vanis rebus.

Levia enim & jocosa verba &
frequens risus, non congruunt
sacræ passioni Christi et amarif-
simis vulneribus ejus.

Si enim haberem unam acu-
tam spinam de corona Jesu in
capite meo; aut in dorso meo
transfixam, nunquid riderem?
Minime, sed præ dolore magis
flerem, et alte clamarem.

Si etiam unum clavum crucis
in pede haberem, quo irem et
currerem? Nusquam utique irem
aut currerem; sed magis sederem
et dolerem; et per experientiam
dolorum meorum, Christo com-
pati discerem.

Et utinam amarissime possem
flere, in remissionem omnium pec-
catorum meorum. O quam sanctus
dolor et dulcis fletus, ex com-
passione sanctorum vulnerum Do-
mini

Male ob-
veniunt
delecta-
tio car-
nis, & me-
ditatio
Domini-
cæ Pas-
sionis.

mini nostri Jesu Christi largiter effusus!

Contra
tentatio-
nes cer-
tissimum
in passio-
ne Christi
reme-
dium.

2. Quando ergo gravaris, aut tentaris, aut infirmaris; recurre cito ad orationis scutum, & sanctæ crucis vexillum, & in sanctorum vulnerum Christi fixuris, quære vitiorum tuorum salutiferam medicinam, per devotam orationem & seriosam passionis ejus recordationem.

Pondera sanctæ crucis magnitudinem, longitudinem, & altitudinem, in quo Jesus Christus pependit nudus, diris clavis pro te confixus.

Numera attente, quàm multæ acutæ spinæ in corona Domini fuerunt, quæ sanctum verticem capitis Filii Dei tam acriter punxerunt, & largissime cruentari fecerunt.

Pone hæc & cætera arma passionis Jesu Christi juxta te, pro bona custodia diei ac noctis, ne invidus hostis diabolus inveniat te vacuum à divinis imaginibus, & inquinet cor tuum sordidis picturis & urticis.

Strati
mollities

3. Sit tibi proinde lectulus
tuus

tuus sine plumis, in memoriam sanctæ nativitatis Domini nostri Jesu Christi, quasi angustum & pauperculum præsepe, virtutibus plenum; in quo puer Jesus vagiebat in cunabulis, pannis involutus, modico fœno pro serico pallio tectus, parvoque lacte Matris Virginis refectus.

respuen-
da exem-
plo Chri-
sti in præ-
sepio,
Cruce &
sepul-
chro po-
siti.

Sit duritia & vilitas culcitrae tuæ, recordatio quædam duri & lapidei sepulchri Domini nostri Jesu Christi pro te crucifixi & vere mortui, & in corde terræ sepulti, ac grandi lapide clausi.

Hic ergo in pace Christi quiesce, omnium oblitus quæ sunt in mundo; omnia reputans vilia & pro nihilo, quæ magna videntur & jucunda, ut cum eo resurgas nunc in virtutibus & gratia, & in novissimo die cum Electis in gloria sempiterna. Amen.

CAP. XIII. *De invocatione
sancti nominis Iesu, & bea-
tae Mariæ Virginis
matris ejus.*

Dirige Domine Deus meus, *Psal. 50.*
in conspectu tuo viam meam.
Pp Viæ

Via tua Domine Jesu Christe, via pulchrae, via mundae & securae, ad ambulandum in eis recte & perfecte. Et omnes semitae tuae pacificae & sanctae, ad perducendum omnes fideles tuos & humiles corde, in regnum tuum caeleste.

Iesus &
Maria
semper in
memoria.

Psal. 16.

Ubicumque ergo pergis, ambulas, stas, & resides, invoca Jesum & Mariam piam Matrem eius; & hunc sanctum versiculum libenter pro conductu viae lege: *Dirige Domine Deus meus, in conspectu tuo viam meam.*

Deinde consimiliter istum adde: *Perfice, pie Jesu, gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea, ad videndum vana, & loquendum otiosa, animae meae nociva.*

2. Post haec etiam, hunc dulcem versiculum pro viatico ciborum assume, & quasi baculum in manu firmiter tene, & saepe orans devote lege:

Oratio
brevis &
nervosa
ad Iesum
& Mariam.

Iesus & Maria, sint mecum semper in via, in omni loco, & in omni tempore, pro bona custodia: ne forte per de via errem.

di

dispergar per multa phantasmata intus & extra.

Hæc sancta oratio, *Iesus & Maria*, brevis est ad legendum, levis ad portandum, facilis ad tenendum, dulcis ad cogitandum, fortis ad protegendum, fidelis ad custodiendum, socialis ad ambulandum, delectabilis ad recreandum, amicabilis ad consolandum, potens ad adjuvandum, prudens ad perducendum recto itinere omnem pauperem peregrinum & seculi contemptorem, ad vitam æternam.

Hæc sancta oratio habet secum meliores comites & potentiores milites, præ omnibus regibus & principibus mundi, & altiores sanctos, præ omnibus sanctis in cœlo & in terra.

Hæc sancta oratio trahit ad se in fervore spiritus totam cœlestem curiam, quæ sequitur cum omni reverentia Dominum suum Jesum Christum, & Dominam suam sanctam Mariam, Matrem Jesu Benedictam, omni laude dignissimam, ab omnibus honorandam.

P p a

Qui

Encomia
ejusdem.

Optimī
comites
in hujus
vitæ via
Iesus &
Maria.

Qui illos pro sociis secum habet in via hujus vitæ, etiam pios patronos inveniet mortis tempore. Noli jam ipsos deserere, si cupis cum Jesu & Maria semper vivere & gaudere.

Bene ergo & secure ambulat, qui Jesum & Mariam in corde portat, ore sæpè nominat, labiis benedicit, manibus plaudit, pedibus tripudiat, voce clamat, corde jubilat, oculis plorat, vultu suspirat, osculis placat, brachiis amplectitur, & flexis genibus adorat.

3. Beatus, qui *Iesum & Mariam* sedulo invocat, devote salutat; amore commémorat, eximie honorat, lætissime collaudat, altissime glorificat, ardentissime amat, suavissime eructat, jucundissime celebrat & cantat.

O quàm dulcis est Iesus, & quàm dulcis sancta Maria, dilecta Mater ejus! Beatus peregrinus, qui in omni loco & tempore exilii sui in corpore, meminit patriæ cœlestis, ubi Iesus & Maria gaudent pariter, cum omni-

bis

bus Angelis & Sanctis suis in maxima lætitia & æterna gloria.

Beatus peregrinus, qui non quærit mansionem in mundo, sed cupit dissolvi & esse cum Christo in cœlis.

Beatus pauper & mendicus, qui quotidie transit pro pane cœli; & donec recipiat unam micam, non cessat supplicare humiliter ante Dei mensam.

Beatus qui vocatur ad cœnam Agni, & donec perveniat ad convivium supernum, accipit ejus sacramentum.

4. Quoties enim aliquis devote communicat, aut sacerdos ad honorem Dei reverenter & devote celebrat, toties cum benedicto Jesu & benedicta Matre ejus spiritualiter manducat & bibit.

Qui devote communicat, cum Jesu & Maria manducat.

Iste est discipulus Jesu, capellanus beatæ Mariæ Virginis, socius Angelorum, concivis Apostolorum, domesticus Dei, cognatus Sanctorum, amicus cœli.

Hic turbas fugit, fabulas vitat, verba Jesu cogitat, & cor suum cum cæteris sensibus suis

solicite custodit ; ne Jesum, & Mariam, & omnes Sanctos offendat.

Psal. 23.

Hic accipiet benedictionem & misericordiam à Domino Jesu salutari suo ; & quàm cito ad eum clamaverit, exaudiet eum de cælo sancto suo, in quocumque loco fuerit & periculo.

Ioan. 6.

Nam cum discipuli in mari navigarent, & præ timore submergendi Jesum invocarent, statim ipse Jesus adfuit, & dixit: *Quid timidi estis? Habete fiduciam: Ego sum, nolite timere.*

Vox enim Jesu, vox dulcis ad consolandum, fortis ad protegendum, jucunda ad lætificandum, benigna ad indulgendum, gratiosa ad tribuendum vitam æternam.

CAP. XIV. *De forti certamine
contra vitia, per exempla
Sanctorum.*

Psal. 30.

Viriliter agite, & confortetur cor vestrum.

Sanctorum e-

Sicut per passionem & crucem Jesu & sanctorum Martyrum

pæ-

pœnas, discimus aduersa tolerare; sic etiam per beatam Virginem *Mariam*, & per omnes sanctas Virgines, Viduas & Continentes, discimus carnalia vitia vincere, divitias contemnere, honores fugere; & per contemptum omnium mundanorum cœlestia quærere & amare.

O serue Dei, stude virorum fortium patientiam insuperabilem sequi, diabolo & consilio eius resistere, & per debiliū puellarum constantiam virginalem, omnia delectabilia carnis cum cæteris vitiis, longe à te projicere & spernere.

Si bona temporalia Deus dederit pro sua clementia paupertati tuæ, noli inde, miser, extolli, noli stulte cor apponere; quia nescis, quamdiu hic eris, & istis frueris.

Noli longam optare vitam, sed bonam, quia melior est bona conscientia, quàm omnes thesauri mundi. Quanto enim plus habueris de rebus terrenis, tanto districtius inde judicaberis.

2. Heu fallax gratia, et brevis gloria

xempla
docent
aduersa
pati. ter-
rena con-
temnere.

**Brevis &
fallax
mundi
gloria.**

gloria mundi, in divitiis, honoribus, praelaturis, & deliciis hujus vitæ gaudere; post quæ sequuntur maximi dolores & fletus; cum diabolo semper ardere, ubi nulla est redemptio à pœnis eorum.

Sed, ô quàm magna jucunditas Electorum, cum Angelis semper lætari; ubi summa felicitas omnium bonorum, cum Deo & Sanctis ejus, sine fine durabit!

O quàm felices viri & prudentes virgines, qui omnia propter Christum reliquerunt, & per arctam viam ad æternam patriam pervenire studuerunt.

**Præfens
vita per-
petua lu-
cta.**

2. Scitote ergo omnes fideles & devoti servi Jesu Christi, quia oportet vos contra varias tentationes carnales & spirituales pugnare, vigilare, orare, jejuna- re, & laborare, quamdiu vivitis.

Oportet carnem castigare, ne intumescat; & concupiscat contra spiritum; & ne decipiat & prævaleat contra animam, trahendo ipsam in gehennam.

**Seculi
gaudia
sequitur**

Quid prodest hic carnem delicate nutrire, & postea in inferno gravissime torqueri? Et

Et quid juvat hic laudari & ^{eterna} honorari ab hominibus, & in fu- ^{miseria,} turo confundi & condemnari cum impiis & dæmonibus?

In mundo doctor & magnus reputari, & in numero Electorum non computari, maxima confusio & derisio est coram Deo, & omnibus Sanctis ejus.

Pro Christo autem pati & vi- ^{Pati pro} lipendi à malevolis, maximus ^{Christo} honor, laus, & gloria apud Deum ^{maxima} & omnes Sanctos. ^{gloria.}

Hinc ipse ait discipulis suis, & consolatur ubique omnes fideles, pro nomine ejus injuriam & pressuram patientes: *Beati eritis, cum vos oderint homines, & reprobraverint propter nomen meum. Gaudete & exultate, ecce enim merces vestra multa est in caelis.* ^{Matt. 5.}

CAP. XV. *De instabilitate in loco & in ordine.*

Stabiles estote in omni opere ^{1. Cor. 15.} Domini semper.

Dic bone frater, quid utilita- ^{Discursus} tis & sanctitatis tibi contert huc ^{fabulæ, &} illuc

& otium
vitanda.

illuc discurrere, & multa ubique
videre & audire, & ad regnum
cœlorum non posse pervenire?

Beatus, qui ab omni evaga-
tione cor suum & corpus custo-
dit, & cito ad seipsum cum ge-
mitu redit & veniam petit.

Væ tibi, qui sæpè foris eva-
garis, & tempus infructuose ex-
pendis, & alios scandalizas.

Pax multa libenter in cella
manenti, Deo in secreto vacanti,
sæpè oranti, sacros libros scri-
benti, scripturas studiose legen-
ti, ac sanctis meditationibus af-
fectuose insistenti.

1. Otiosus & fabulosus, multa
correptione dignus, & à com-
muni colloquio separandus; ne
forte simplices & pusillos infi-
ciat, & vanis verbis ac moribus
perverfis scandalizet ac pertur-
bet.

Idquē
metu pur-
gatorii &
infernī;

Time, ô dissolute & jocose,
futura ignis purgatorii tormen-
ta; ubi pro quolibet levi & otio-
so verbo & cogitatu maligno,
patieris à dæmonibus durissima
verbera.

Multo melius est ergo modo

timer
re, qu
ne fir
fustig
jocu
unde
rari
3
lare
nia
& c
exh
vad
pos
in f
dic
pro
illa
C
I
ri
h
f
c

timere & cavere, pœnitere & flere; quàm in futuro cum impiis sine fine torqueri, & à dæmonibus fustigari. Certe non est risus & jocus in inferno semper ardere, unde nullo auxilio poteris liberari.

3. Si quis ista frequenter pensaret & stricte ponderaret, omnia mundana cito contemneret; & omnia delectamenta carnis exhorreret; ut æternas pœnas evaderet, & ad cœlestia gaudia post mortem perveniret.

Sed vœ eis modò, & amplius in futuro, qui divina judicia modicum attendunt, & fere omnia pro levibus ducunt, quia pœnas illas in corpore non sunt experti.

Mirum ista non magis attendis!

CAP. XVI. De divino solatio, in tribulatione pro Christo.

IN mundo pressuram habebitis, Ioan. 16.
sed confidite, ego vici mundum.

Dicitur in proverbii à multis: Solatium est miseris, socium habere in pœnis. Quis est iste socius tam bonus & pius, qui scit compati miseris & infirmis?

Socius in pœnis, solatio est miseris.

Me

At Christi-
tus om-
nium fi-
dissimus:

Iste est Dominus noster Jesus Christus, pro nobis passus & crucifixus; qui in Evangelio dicit se medicum & pastorem esse animarum, & consolatorem tribulorum, pauperum & infirmorum, lapsorum & vulneratorum.

Ioan. 10.

Non est (inquit) opus sanis medicus, sed male habentibus.

Psal. 30.

Et similiter de eodem loquitur sanctus David, ita consolando tristes: Iuxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde.

Psal. 90.

Et iterum in alio Psalmo de quolibet tentato & tribulato, ne desperet, ita per seipsum loquitur Deus, dicens: Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum & glorificabo eum.

Nempe
tentatus
& ipse per
omnia.

Est enim vere magna consolatio tristibus & variis modis afflictis, quia Christus etiam fuit tentatus, tristis, & in multis doloribus pro nobis afflictus.

Pati &
tribulari
utile:

2. Nisi enim esset utile & salubre animæ nostræ pati & tribulari in mundo, non permitteret hoc Deus fieri, qui est summe bonus & justus in omnibus viis suis.

Qui

Qui ergo proprio Filio suo non *Rom. 3.*
pepercit à flagellis, tu quis es, qui
audes contradicere verberibus
ejus, reus in multis peccatis?

Justum est enim, ut servus ma- *Nec no- 1*
lus & inutilis, non contradicat *bis indi-*
domino suo percussus, saltem in *gnum,*
modico; quando Filius in omni- *Christo*
bus dilectus et in nullo culpabi- *tam dura*
lis, tantis plagis fuit percussus. *passo;*

Justum etiam est, ut de eodem
calice ægrotus sanandus modi-
cum breviter bibat, de quo me-
dicus sanus, totum amaritudinis
poculum sibi oblatum bibit; ut
totum mortis venenum purgaret,
et hominem in anima et corpore
necatam perfecte sanaret, et ab
æterna morte liberaret.

Alleviatur igitur multum onus
servi, in consideratione gravioris
ponderis innocentis Domini sui.

Mitigatur valde dolor lan-
guentis, si diligenter pensat,
quoniam hæc afflictio pie tolera-
ta, est purgatio pro peccatis, et
spes æternæ salutis.

3. Magnum namque et hono- *Imo et-*
rificum est pauperi servo, si ipse *iam ho-*
fuerit Domini sui panno eodem *norifici;*
Qq vest-

vestitus, & purpura filii regis insignitus, cum qua meretur ad Regis æterni nuptias introire.

Panni seu
insignia
Christi.

Panni Jesu sunt humilitas cordis, paupertas in necessariis, patientia in adversis, perseverantia in virtutibus.

Qui virgam Dei pro munere accipit, salutem animæ ex verberare reportat, & coronam amplioris gloriæ in cœlo recipiet.

Psal. 40.

Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem Jesum, pro nobis nudum & inopem factum, cum esset ditissimus omnium, & sequitur eum sapienter, ferendo crucem suam in quotidianis laboribus, pro salute animæ suæ usque ad mortem.

CAP. XVII. *De custodia conscientia, in omni loco & tempore.*

Psal. 118.

A *Nima mea in manibus meis semper.*

Nihil utilius & salubrius cupienti ad vitam æternam pervenire, quàm semper cogitare de animæ suæ salute.

Lege

Lege & percurre omnia, non est salus animæ, nisi in Deo & in bona vita. Hinc ait Dominus & redemptor animarum discipulis suis: *Quid prodest homini, si mundū uniuersum lucretur, anima uerò sua detrimētum patiatur?*

Matt. 16.

Qui istud frequenter cogitat, & magis de animæ suæ salute curam gerit, quàm de temporali lucro, vel corporali cibo; hic vere sapiens negotiator est, quia æterna & spiritualia omnibus perituris præponit & quærit.

Animæ cura nihil potius.

Iste est unus de bonis & fidelibus Christi seruis, qui de duobus talentis, quatuor; & de quinque, decem facit: & unum non abscondit in terra; nec secludit; nec à se projicit; nec contemnit; sed paup. ri potius tribuit, ut pro se oret; aut ad altare Deo offert, regratiando ipsi etiā pro minimo dono, quod accepit.

Matt. 25.

Dona Dei ad lucrū animæ referenda.

Beatus seruus super pauca fidelis & prudens, qui omnia tempora sua utiliter expendit, & de extraneis rebus ad se non pertinentibus tacet; sed tanquā surdus & mutus propter Deum factus,

pacifice tumultus seculi pertran-
sit, et animam suam ante se in
manibus suis semper portat.

**Aliena
non cu-
randa.**

Noli ergo de statu aliorum
curiose quærere, nisi quantum
charitas Dei et fraterna com-
passio exigit.

2. Noli laudes hominum ap-
petere, quæ vanæ sunt; nec vitu-
peria expavescere, quæ non ob-
sunt; sed animam purgant et hu-
miliant, et in cælo alte coronant.

Nemo dignus est à Deo subli-
mari, nisi qui scit pro Deo vitu-
peria pati.

Sicut enim, tu Domine Deus,
passus es pro me; ita et ego debeo
pati pro te, et te sequi pro posse.
Tu enim sancto Petro dixisti:

Ioan. 21.
**Infirmitas
humana
in exe-
quendis
bonis
proposi-
tis,**

Sequere me.

Sed heu mihi Domine, quia
tam parum possum pati pro te.
Sæpè propono, et de decem vix
unum perficio. Multa sunt verba,
sed opera pauca. Totum est culpa
mea, et excusatio nulla. Nam de-
sidia et negligentia propria au-
gent peccata mea.

Quid ergo restat ad ista dice-
re et cogitare, nisi veniam pete-
re,

re,

re, & orare ? Peccavi Domine,
miserere mei.

Sic enim omnes Sancti ante te
fecerunt & docuerunt : & adhuc
quotidie omnes fideles faciunt.

Omnes Sancti & amici Dei,
orate pro me, quia infirmus sum,
& omnibus bonis indigeo, & ab
omnibus juvari humiliter peto.

3. O sancte sanctorum, Domi-
ne Deus meus, inclina aurem
tuam ad precem pauperis servi
tui. *Adjuva me, & salvus ero,
& meditabor in justificationi-
bus tuis semper.*

Oratio
saluber-
rima.

O utinam merear unus de pu-
sillis gregis tui esse in regno,
quod præparasti humilibus &
diligentibus te.

diligam ergo te, Domine vir-
tus mea, ex toto corde meo, sicut
præcepisti ore sancto tuo. Tu
spes mea, & salus mea, & totum
desiderium meum.

Da mihi intellectum clarum,
contra omnem errorem ; cor
mundum, contra omnem impu-
ritatem ; fidem rectam, contra om-
nem dubitationem ; spem fir-
mam, contra omnem diffiden-

Qq 3 tiam,

tiam; charitatem ferventem, contra omnem acediam & negligentiam; magnam patientiam, contra omnem turbationem; sanctam meditationem, contra turpem imaginationem; continuam orationem, contra diaboli impugnationem; diligentem attentionem adlectionem, contra frequentem mentis evagationem; bonam occupationem, contra cordis tædium & somnolentiam; devotam sacræ passionis tuæ recordationem, contra omnium vitiorum mortificationem. Adesto mihi in his bonis Deus meus, & confirma me in omnibus verbis sanctis tuis. Amen.

CAP. XVIII. *De solitudine & silentio.*

Psal. 54.

ECce elongavi fugiens, & mansi in solitudine. Quare? Propter multa bona inde provenientia, & ad cavendum distractiones cordis mei, in multis rebus visis & auditis; quia quæ oculus non videt, nec auris audit, cor non dolet, nec cito turbatur.

Igi-

Igitur latere, & tacere, bonum est pro pace cordis, & obtentu devotæ orationis.

Ad hoc juvant locus secretus, solitudo & recessus à turbis, ubi non est & silentiū strepitus. Sicut enim piscis extra magna aquam cito moritur; ita monachus extra cellam leviter distrahitur & inquinatur. puritatis & pietatis præsidia;

Nam prudens apis mel ex floribus colligens, statim inde evolat, & secretum gaudens repetit, & hoc in alveario caute abscondit, ut habeat unde in hieme latenter vivat.

Ideo enim suavitatem odoris abscondit, ne foris vagando fructum laboris sui iterum perdat.

Nam pretiosa aromata, in pyxide clausa fortius fragrant; aperta & ostensa, virtutem odoris citius amittunt.

Flores quoque manibus attacti læduntur; intra septa pomarii clausi servantur, & muris altis firmati tutantur.

Crescunt rosæ in hortis clausæ securæ; arescunt, et calcantur pedibus in viis projectæ.

Sic vagus et instabilis monachus

Offendit
variis e-
xemplis
& simili-
bus.

chus vilescit sæpè foris visus; fu-
giens autem turbas, & manens
intus, reputatur sanctus.

Candela ardens à vento cito
extinguitur, in lucerna latens
custoditur.

Sic fervor devotionis in se-
cretario cubiculi tutius servatur,
& in negotiis externis facilius
dissipatur.

2. Igitur cellam & silentium
dilige, si vis devotus & pacificus
intus permanere,

Confor-
tio ho-
minum
non ma-
culari,
rarum &
difficile.

Oportet, quod valde fortis sit
& custoditus, qui foris inter ho-
mines ambulat, & interius non
impeditur nocivis.

Maneas ergo libenter in soli-
tudine, & in cella devotionis
causa; sicut beata Virgo *Maria*
mansit sola in cubiculo clausa,
loquens cum sancto Angelo sibi
misso à Deo de cælo; ut etiam ad-
te veniat sanctus Angelus, Do-
mini nuncius cælestis & custos
animæ tuæ fidelis; & recedat à te
longius spiritus malignus, cum
omnibus phantasiis suis.

Notabi-
les gne.

Dixit quidam devotus silenti-
amator: *Raro loquor diu homi-*
nis

*ribus, sine aliqua laesione consci-
entia intus.*

Et alius quidam: *Oportet, ut
sit valde edificabile verbum,
quod emendet silentium.*

Et tertius ait: *Nobile est ver-
bum, in suo tempore dictum.*

Et quartus adjecit: *Qui os
suum firmiter claudit, non de-
trahit, nec mentitur.*

O quàm laudabile & jucun-
dum loquentis verbum, nil mali,
nil vani, nil doli, nil falsi habens
admixtum!

Multi multa loquuntur, sed
non sine periculo linguæ pronæ
ad malum. Pax igitur multa cu-
stodienti os suum, & manenti in
cella, & sæpè oranti.

Lauda quoque taciturnum
virtuosum, increpa vagum ver-
bosum, cave dolosum. Fuge tu-
multum, dilige secretum, seque-
re humilem & devotum; sustine
patienter tibi molestum, propter
Christum pro te crucifixum.

3. Frater interrogavit senem,
Quod est statutum in ordine,
pro pace & devotione maxime
proficuum? Respondit notabile

Q 9 5 ver

ma in
commen-
dationem
silentii.

Tria re-
ligioso
necessa-
ria,

verbum: *Servare à patribus si-
lentium statutum, Vitare tur-
multus hominum, & Otium.*

Hæc tria in ordine valde ne-
cessaria, Deo & Angelis acce-
pta; scilicet, laborare manu, con-
tra otium; amare lectionis stu-
dium, contra cordis tædium; &
continuare orationis usum, con-
tra diaboli dolum.

Hæc laudant sancti Patres an-
tiqui & novi, quia frater tacens &
Deo vacans, ab ipso cœlitus be-
nedicitur, & ad contemplanda
divina secreta aptior invenitur,
& altius illustratur.

Vagus verò & fabulosus, qui
otiose circuit, don s cœlestibus
indignus efficitur, & aliis est mo-
lestus.

Nescit superbus diu tacere,
quã cupit doctus videri, & præ
aliis laudari.

Qui præsumptuose loquitur,
à multis vituperatur; qui autem
verecunde tacuerit, gratiam ab
adstantibus meretur.

Magna humilitas cordis, fen-
tire de seipso vilia, & de aliis
semper meliora.

Gran-

Grandis superbia, ebundare in sensu suo, & stare in propria voluntate, Deo & communitati fratrum contraria.

Abundare in suo sensu, lepra pessima religio foris.

Hæc est lepra pessima, quam odit Deus, & percutit sæpè subitanea morte.

Simplex & innocens, humiliter obediens, ubique lætus & securus

Laudabilis fama habere pauca verba, cavere levia, loqui utilia, & omnia agere cum modestia. *Omnibus adde modum, modestus est pulcherrima virtus.*

Cato.

Et hoc est, quod ait Christus: *Habete sal in vobis, & pacem habete inter vos.* Et Paulus Apostolus: *Omnis sermo vester sale conditus sit.* Et sanctus Job: *Quomodo potest comedi, quod non est sale conditum?*

Matt. 18.

Coloss. 4.

Iob. 6.

4. Castus & pudicus custodit cor suum, os suum, & omnes sensus suos, pronos semper in malum; ut non peccet, & Deum ac proximum offendat.

Non est corde compunctus, qui vana libenter audit, & recitat coram aliis.

Compunctio cordis, & curiositas

oris au-
riumque
male cō-
veniunt.

Perdit cito compunctionis
gratiam, qui non custodit cordis
& oris januam.

Homo pronus ad loquendum,
facile excedit loquendi mensu-
ram.

Si haberes Jesum crucifixum
in corde tuo fixum, non exiret ci-
to de ore tuo verbum vanum &
otiosum.

Sed quia non habes Jesum fir-
miter in corde tuo clausum, ideo
sæpè quæris solatium forinsecus,
debile & frivolum, parum juvans
intus à doloribus præmentibus
cor tuum.

Frustra
extra Je-
sum quæ-
ritur so-
latium.

Solus enim Jesus præstat ve-
rum animæ solatium, & sanat o-
mnes languores vitiorum. In
breui momento & unico verbo
potest liberare dolentem ab om-
ni malo: Nam amplior est gratia
dei in bono, quam culpa in malo.

Cur audis vanos rumores se-
culi, qui sæpè te conturbant &
distrahunt in corde? Quare ne-
gligis dulces sermones Christi,
qui te consolari possunt, & con-
fortare in omni tribulatione
tua, die ac nocte?

CAP.

CAP. XIX. De refugio pauperis ad Deum adiutorem suum.

Tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Beatus ille pauper, cui Deus est adiutor in omni tribulatione sua, consolator in angustiis, unica spes & confidentia in extremis, corona gloriæ in regno æternæ beatitudinis. *Psal. 9.*

Pretiosa virtus voluntaris paupertas assumpta pro Christo, cuius merces æterna permanet cum Angelis in cœlo, quo fur non appropriat ad furandum, nec raptor ad prædandum, neque latro ad occidendum. *Voluntariæ paupertatis encomia.*

In multis periculis & curis quotidianis sunt divites hujus seculi, à quibus liber est servus Christi, renuncians omnibus quæ sunt mundi.

Magna libertas animæ fidelis, quæ nil proprietatis habet in aliqua re mundi propter regnum Dei & amorem Jesu Christi, sed omnia possidet in Christo, qui

Qq 7 pro

pro nobis pauper & dolens factus. Qui pendens nudus in cruce, non habuit ubi caput suum reclinaret, vel manum aut pedem usquam moveret.

Christus
ea excel-
lyit.

Quis huic pauperi in omnibus indigentis similis? Vere nullus. Propter hoc exaltatum est nomen ejus solius, super omnia in caelo & in terra, & super omnia benedictum in secula.

O bona pauperies, nisi te Deus ante tulisset,

Nunc tua durities cunctis despecta fuisset.

Felix paupertas rerum, quæ tollit superbiam oculorum, & occasionem multorum vitiorum, z. Vere ille est pauper spiritu, qui de nullo verbo & facto bono superbit, nec in altiore gradu esse cupit, ne gravius cadat.

O quàm magna virtus abdicata paupertas, nil habens in proprio; quæ animæ aperit cœli portam, auget gloriæ coronam, & cum Martyribus meretur accipere patientiæ palmam, post hujus vitæ angustiam, in Christi servitio consummatam.

Nam

Nam hoc est veraciter & fideliter Christo servire, pro ejus amore penuriam, & alia multa incommoda sustinere.

Felix, qui pro Christo pauper.

Beatus, qui de necessitate & infirmitate sua facit virtutem; & de omni quod patitur, sequitur Dei voluntatem.

Noli ergo pauper nimis contristari, cum inopiam pateris; nec indignari, si derideris, aut ab amicis tuis relinqueris.

Converte cor tuum ad Christum, pauperem pro te factum & infirmum; quære solatium tuum à Deo, & in Deo solo, si optas semper esse in gaudio. Nam omnia alia solatia foris quæsita, nulla sunt, nec durant, nec sufficiunt, quantumcūque videntur magna.

Et ab ipso solatium inopie quæris;

3. Elige itaque Jesum Christum Dei filium, in specialem amicum & cognatum tuum, reliquos omnes relinque propter Christum.

Cave omnem socium volentem te impedire à sancto servitio Christi, & trahere ad seculum & portas inferni. Lata est enim via, quæ ducit ac inferos; & multi sunt,

Matt. 7.

sunt,

sunt, qui intrant per eam, ait Jesus Christus,

**Huc enim
solus ipse
sufficit;**

2. IOAN. 2.

Solus ipse sufficit ad perfectum solatium habendum, qui potest dare regnum cœlorum, omnibus relinquentibus regnum mundi, & omnem ornatum eius.

Transit enim mundus, & concupiscentia eius, tanquam fumus venti, & flos agri arefcens.

Sta ergo frater paupercule, firmissime in bono proposito semper serviendi Deo; & permane cum fratribus tuis, die ac nocte in laboribus multis, in loco isto quem propter Deum primitus elegisti; & parentes ac cognatos sponte reliquisti, & integre te Deo obtulisti, ut etiam cum eis maxime congaudeas in regno Christi, & omnibus sanctis.

Nam pro parvo labore & brevi dolore in mundo, reddetur tibi æterna requies in cœlo.

Recogita sedulo sacra vulnera Christi, & acerba ulcera pauperis Lazari, & proderit tibi in agone, quando debes mori, & de hoc mundo transire.

CAP,

CAP. XX. De paupere & infirmo Lazaro,

EGo sum pauper & dolens, *Psal. 68:*
Deus adiuua me.

Hæc vox pauperis & infirmi, ad Deum suspirantis pro regno Dei.

O pauper & infirme sustine patienter per modicum tempus dolores corporis, & penuriam in cibis & vestibus, quia non diu hic eris, & dolebis.

Dura feg-
patien-
ter.

Gratias age Deo; quia leuius est modò flagellari cum pauperibus & debilibus, quàm postea cruciari in inferno cum fortibus & divitibus.

Memor
pœnarum
inferna-
lium;

Recordare malorum tuorum præteritorum, quibus Deum & proximum sæpè offendisti; & sustine virgam Domini in remissionem peccatorum tuorum, de quibus non plene pœnituisti nec satisfecisti.

Et pecca-
torum
tuorum;

Memento etiam pro consolatione tua, omnium gravium dolorum & sanctorum vulnerum Christi; quia multa & graviora ipse flagella pro te sustinuit.

Imo Chri-
sti pro te
patientis;

Lucæ 10.

Lazari quoque ad tēpus afflicti, æternum, beati.

Et vide quid eligas, Lazari fortem, an Epulonis.

Memento quoque pro alleviatione tua, pauperis & ulcerosi Lazari, post mortem in sinum Abrahamæ læte recepti, & pavesce finem delicati divitis, post convivia sua in inferno sepulti, unde nunquam poterit liberari.

Vide nunc, quid potius eligendum sit tibi, an pati modicum & egere cum Lazaro infirmo, & gaudere semper cum Christo; an deliciari breviter superflue cum divite sano, & subito mori, & sepeliri in inferno, & ardere jugiter cum diabolo? Intelligenti satis dictum est paucis verbis.

2. Beatus, qui intelligit, & emendat se tempestive de omnibus malis suis, ne damnetur cum impiis, duris verberibus cruciandus.

Quem enim modo sæva verba non compungunt, nec corrigunt, postea sæva verbera sine fructu lacerabunt, nec unquam torquere cessabunt.

Ab his malis liber est Lazarus pauper & infirmus, ab Angelis sanctis in sinum Abrahamæ lætissime portatus.

Audi

Audi adhuc multa beneficia Dei, huic pauperi Lazaro misericorditer ostensa.

Non habuit (ut existimo) amicos divites se visitantes, nec aliquos servos aut socios sibi fervientes; sed (sicut dicit Jesus) *caros ad eum veniebant, & lingebant ulcera ejus.* Ipsi soli in tanta miseria, pro solatio sunt relictī.

Et quid miserabilius, quam hominem humano solatio destitui, & bestiis consolandum relinquī?

Nec tamen ex ore pauperis impatientia sonuit, aut vox murmuris; sed potius gratiarum actio, & vox laudis.

Sed cui negabat humana impietas solatium, brutorum feritas mansuete exhibuit obsequium.

Tu ergo infirme ne murmura-veris, si ad horam inconsolatus relinqueris, & infirmitatum stimulis agiteris; sed cogita tibi, ex divina misericordia dispensante, id evenire; ut hic sectus, hinc ultius, non pereas.

Ipsē fortē in minutissimis peccatis

En beneficia pauperi Lazaro praestita:

Ejus exemplo infirmitates & adversa fer patienter.

satis, tu autem in gravissimis crebrius offendisti.

Patienter ergo dolores infirmitatum sustine, & te derelictum interdum ab hominibus gaude, ut cum Lazaro merearis cœlestis regni januam introire.

CAP. XXI. *De claro intellectu sacra Scriptura.*

Psal. 118.

Declaratio sermonum tuorum illuminat, & intellectum dat parvulis.

Vfus S. Scripturae quis.

Quaecumque in lege veteri & nova scripta sunt, ad doctrinam animæ nostræ scripta sunt; ut Deo fideliter serviamus, odiendo malum, & adhærendo Deo, Summo Bono, corde puro, integro, & perfecto, hic & in futuro.

Ad intelligentiã ejus quo modo perveniendum.

Quæ igitur ignoras, humiliter quære; & quæ non bene intelligis pete reverenter à doctioribus tibi declarari. Nam declaratio sermonum Dei illuminat corda parvulorum.

Si non potes adhuc altiora capere, tunc parva cum parvulis discite, sicut Dominus Jesus dicit:

Matt. 18.

Sinite parvulos venire ad me, talium est enim regnum cœlorum.

Quæ

Quæ ergo intellectum tuum
excedunt, noli temere perscru-
tari; sed omnia hæc Spiritui san-
cto committe, & firmiter vera ef-
se crede; quia Spiritus sanctus
doctor est omnis veritatis, &
non potest testis esse falsitatis.

Quòd multi habent multa
dubia, non est culpa nec vitium
sacrae Scripturae; sed cæcitas
mentis eorum, & negligentia
studii in sacris libris, qui conti-
nent æternæ salutis necessaria
documenta.

Igitur canonicas Scripturas
libenter lege, & expositiones
doctorum cum diligentia adver-
te, & intelligere stude.

Nec tamen propter diligen-
tiam studii, est ab oratione &
Missarum celebratione cessandū.
Sæpè enim in oratione et in Mis-
sa, multa secreta devotis pan-
duntur, quæ pomposis et curiosis
scrutatoribus occultantur.

Prodest autem valde parvulis
et rudibus, cum simplicia verba
eis proponuntur; nocent verò
subtilia, attamen juvant, si obscu-
ra dicta explanantur.

Dubia
circa eam
unde o-
riantur.

Lege eam
sedulo.
sed sine
orationis
dispen-
dio.

Ruminā-
do ejus
dulcedo
percipi-
tur.

Et qui diligenter ad lectiones
in choro & refectorio adver-
tunt, & cautius perscrutantur,
quid intrinsecus verba historiae
continent; pascuntur favo mellis
ex omni verbo Dei, quod au-
diunt & legunt.

At clarus
intelle-
ctus non
est vitæ
præsen-
tis.

Unde quamdiu homo corpo-
re mortali vivit, semper magis
addiscere potest, & ad altiora
capienda proficere, sed ad cla-
ram intelligentiam Angelorum
& Beatorum visionem non at-
tinget, donec ad æternæ beati-
tudinis gloriam Christo auxi-
liante perveniat.

3. Solidus & fortis cibus no-
cet parvulis & infirmis; mollis
cibus & tenuis potus, nutrit in-
fantes.

Sufficit
nosse ma-
gis ne-
cessaria;

Simplicia organa & moderata
cantica, dulcius sæpè resonant &
lætificant; alti clamores quasi
duratonitrua, debiles animos
magis terrent quàm recreant.

Crebra fulmina excæcant o-
culos, lux in laterna conservat a-
ciem visus.

Nocet
nimium

Profunda flumina submergunt
incaute natantes, per pontem
tran-

transeuntes evadunt pericula a-
quæ securius.

scrutari
mysteria.

Sæpè per iter planum agnus
liber transit, ubi bos fortis cadit
& rapitur, ligatur & maclatur.

Sic simpliciter credens & hu-
militer obediens, gratiam inve-
nit; & sibi confidens, perdit quod
habet. Alta extollunt leviter su-
perbos, & in fine confundunt
gloriantes.

4. Vidi simplices in oratione
ex devotione flere, & alte cla-
mantes & discantantes, nil tale
in corde sentire.

Quare hoc accidit? Quia sim-
plex & humilis Deo placere stu-
det in omni quod agit & loqui-
tur. Vox simplicis corde apud
Deum in cœlo, vox vagi cordis
& dissoluti cantoris, coram ho-
minibus in vicis & plateis civi-
tatis.

Cantum
psalmorum
cordis
amor
commen-
dat, non
vocis
clamor.

Qui sensum Psalmorum se-
riose attendit, & paulatim legit
& cantat, magnam devotionis
dulcedinem concipit.

Vere enim suavis est Domi-
nus rectis corde, qui gloriam e-
jus quærunt, non propriam lau-
dem.

Be-

Benedictus sermo ex ore loquentis & cantantis, unde compungitur cor audientis.

Te corripit
ge primum,
deinde
proximum.

5. Gallus antequam cantet, prius seipsum alis suis verberat & excitat; sic bonus frater, & devotus orator, se primum corrigere debet antequam alium increpet.

Ille bene & prudenter docet, qui à seipso incipit; & primo emendat, quod in aliis notat & reprehendit.

1. Tim. 5.

Ita faciebat sanctus Paulus;

Agnoscens se indignum Apostolatu.

Sic sanctus Paulus alios instruens, humiliter se peccatorem præ aliis nominat, dicens: *Quia Iesus Christus venit in hunc mundum peccatores salvos facere: quorum primus ego sum, qui non sum dignus vocari Apostolus.*

Et quare, ô sanctissime Paule? *Quia persecutus sum Ecclesiam Dei.*

Unde ergo sanctus, & vas electionis vere digne glorificandus? Non ex meipso, non ab hominibus, sed per vocationem & revelationem Iesu Christi, à quo didici mitis & humilis esse, & evangelio ejus obedire. Ni-

Ni-

Nihil boni mihi attribuo, sed quicquid egi & docui, hoc totum ei principaliter ascribo, qui me vocavit per gratiam suam ad fidem, quam prædico & servo usque ad mortem.

Nam sola gratia Dei sum, id quod sum, & gratia ejus in me vacua non fuit, sed semper in me manet & manebit, donec perveniam ad eum, qui me pretioso sanguine suo redemit & salvavit.

1. Cor. 158

CAP. XXII. De magnis meritis patientiæ pro Christo.

In patientia vestra possidebitis animas vestras. Luce 21.

Quando ergo aliquis dure tibi loquitur, aut te injuste increpat, non statim irascaris, nec dure respondeas, sed tace, aut humiliter loquere, & sustine patienter, sicut fecit Jesus.

Nam accusatus à multis tacuit, & flagellatus non murmuravit.

Aut si opus est loqui & profiteri, tunc responde benigne & doce prudenter, sicut Christus dura a-lapa percussus, respondit servo

Provocatus quacumque injuria, aut sile, aut dissimula: Aut mansuete responde, Exemplo Christi.

Rr

Poa

Pontificis verbis rectis & mansuetis. Sic enim alios magis ædificas, & teipsum à confusione liberas.

In omni eventu rerum & contradictione linguarum pravarum, tene patientiam, & tace pie ad objecta.

Vel ta-
centis ad
contume-
lias, vel
modeste
diluentis.

Lucæ 23.

2. Attende profectum animæ tuæ in omnibus, quam magni meriti sit patientiæ virtus, quæ ornat animam virtutibus, & ducit ad palmam cum Martyribus.

Hinc Christus docuit, & factis in passione demonstravit. Cùm enim accusaretur à principibus sacerdotum & senioribus populi, nihil respondit.

Matt. 21. Implevit opere, quod dixit sermone: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris.*

Non invenitur alicubi requies vera & pax secura, nisi in solo Deo, in vera humilitate, & benigna patientia, in qua vincuntur omnia adversa.

Sic veram
invenies
requiem.

Sit ergo in Deo tota spes tua, non in aliqua creatura, parva vel mag-

mag-

magna; quia sine Deo omnia vana, & cum Deo omnia bona.

CAP. XXIII. *De bonis moribus
humilis Monachi.*

Fuge dilecte mi, fuge.

Quare? Propter multa pericula mundi, quæ sæpè homini contingunt, qui in seculo conversatur.

Nam qui Deo vacare appetit, libenter solus est & orat, studet & scribit; & sic per multa bona exercitia à vitiorum periculis custoditur; & tempus suum fructuose expendit, & alios ædificat.

Qui autem libenter foris ambulat, & hinc inde fabulari desiderat; raro est, quin cor suum maculet, & inde votior ad cellam pacis amicam redeat.

Sermo pius & modestus cunctis acceptus, durus, & inconsideratus offendit amicos.

Qui verax est, vera loquitur; & qui fictis verbis alium decipit, oditur.

Verus humilis de bonis operibus laudes non querit, sed om-

Cant. 8.

Fuge turbam:

vt effugas cordis turbationes;

Quam parit confabulatio.

Si loquendum, sit sermo pius, verax, humilis.

nia bona Deo adscribit, & mala sibi.

Qui mendacium ore profert, Christum à corde fugat; & qui alta quærit, seipsum confundit, & iuste decipitur. Qui plane recte loquitur; ab omniibus honoratur & amatur.

2. Omnes fratres sumus ab uno Deo creati, omnes peccatores ex parentibus nati; sed per gratiam Christi ad fidem vocati & baptizati, mundamur & Christo unimur.

Cave alterum
lingua
lædere:

Nemo ergo alium contemnat, nemo derideat, neque in aliquo lædat; sed potius propter Deum iuvet & instruat, in quantum valet, sicut sibi ipsi fieri desiderat, quando indiget.

Quin potius in-
strue, &
consola-
re.

Qui ergo debilem in fide sacris verbis confortat, panem cæli languenti porrigit.

Qui tristem consolatur, potum vitæ sitiienti propinat.

Qui iracundum sermone blando mitigat, favo mellis linguam canis ungit, ne duris moribus aliquem lædat.

Qui dissolutum tacere facit,
mag.

magnam pacem inter fratres devotos generat.

Qui aliis se præfert, stultum se ostendit, & confusione dignum.

Qui in omnibus se humiliat, gratiam amplio-rem meretur & gloriam.

Et ubique
humilitati
stude.

Pius & humilis laqueos diaboli orando frangit & evadit, quos superbus vane gloriando incurrit & perit. A quibus pius Jesus nos semper custodiat, & ad cœli gaudia perducatur. Amen.

CAP. XXIV. De provida locutione, & fraterna compassione.

Medice cura te ipsum,

Luca 4.

Istud in mente semper habeas, antequam loquaris, & aliquem corripas, ne fortè amplius pecces indiscrete vel injuste aliquem arguendo.

Prius te ipsum cura quam alterum.

Os iusti & prudentis servat tempus & modum loquendi, et personam ac naturam hominis prius attendit; ne fortè perdat aut lædat, quem sanare debuerat.

Correptio indiffereta non sanat, sed faciat.

O bene eruditum et discre-

R r 3

rum,

tum, est quasi vas solidum auro ornatum, unguento plenum, balsamo odoriferum, et omni honore dignum.

Ex bonis verbis tuis, et religiosis moribus, seculares ædificantur, pigri excitantur, negligentes arguuntur, dissoluti compunguntur, ignari instruuntur, devoti inflammantur.

Religiosis moribus efficacius corriges, quàm multis verbis.

Facilius alios corrigere, quàm seipsum.

O utile monitum!

Vti Deus te pec-

Magis enim per vivida exempla homines trahuntur ad contemptum seculi et emendationem vitæ, quam per multa verba secularis scientiæ.

2. Non est magna ars et virtus, velle alios docere et corripere; sed seipsum bene regere, et correptiones pie suscipere, et ferventer se in istis emendare, hæc magna est sapientia apud Deum et homines.

Disce dubiosa ad meliora trahere, ignota non judicare, aperta mala cavere, proprium scandalum regere, mores et defectus infirmorum supportare; et quæ non potes emendare, Deo committe.

Cogita, quòd Deus in multis te portavit, et adhuc quotidie por-

por-

por
ficu
pie
oite
gis
ter
nec
pau
mul
F
mili
tus
S
cun
ptu
M
stine
crep
mic
C
ricu
mat
tac
Eru
fac
infi
jn
de

portat, nec tamen te emendas, sicut sæpè dicis et proponis: sed pie te tolerat et expectat, ut poeniteas, et infirmitatem tuam magis cognoscas, et veniam humiliter petas, et neminem spernas, nec temere judices.

cantem
sustinet:

Porta ergo fratrem tuum in paucis, sicut te Deus portat in multis.

Ita & tu
proximum.

Paucis verbis devotus et humilis utitur, ne per excessum intus distrahatur.

Superbus rigide loquitur, iracundus alios perturbat, et correptus turbatur.

Mitis correptor patienter sustinet, obsecrat magis quàm increpat, peccanti condolet, et amicum factis se probat.

Obsecra
potius
quàm increpa.

Qui præesse aliis appetit, periculis se exponit et vilescit. Amator vanæ gloriæ nescit diu tacere, ne videatur ignarus esse. Erubescit vilia et servilia opera facere, et post alios stare, et in infimo loco sedere.

Humilia
sectari
magis
honorificum.

Et tamen honor maximus est, in omnibus humilitatem ostendere, et aliis inferiorem se sentire.

re, & omnibus libenter velle propter Christum servire, qui
Lucæ 22. ait: *Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat.*

**Magnæ
 artis ta-
 cere &
 loqui op-
 Fortune.**

Disce juvenis prius tacere an-
 tequam loquaris, ne coram seni-
 bus confundaris. Tutius est ta-
 cere, quàm insipienter loqui.

3. Magna ars scire tacere, cum fueris correptus; & magna sapientia loqui modeste in tempore suo, quod justum est & decet; coram eruditis.

Insipiens nescit servare tempus, & modum, & ordinem; ideo multa mala illi occurrunt, & iuste reprobatur.

Juvenis audax & ad loquendum velox, insipienti similis, & casui proximus.

Si instructus audit, & correptus tacet & obedit, spes magni profectus erit; & in virtutibus quasi lilium florebit.

**Corre-
 ptio pa-
 tienter
 suscepta,
 magni
 profectus
 præsa-
 gium est.**

Grandis superbia, stare in propria voluntate Deo contraria, & nolle acquiescere seniorum consiliis & verbis.

Sed quia difficile est homini, in omnibus verbis & factis mo-
 dum

dum tenere, & se custodire: ideo
religiosi eligunt & quærunt in
secreto manere & tacere, turbas
fugere, & orationi vacare.

CAP. XXV. *De incerta hora
mortis, & celeri fine hujus
vita.*

Vigilate, quia nescitis diem
neque horam. Felix anima,
quæ sæpè cogitat de novissima
hora, quando omnia sunt cessa-
tura in hac vita, læta & tristia,
honores & vituperia.

Matt. 25.

Felix qui
sæpè re-
cogitat
horam
mortis.

Felix anima paupercula, pro-
pter Deum peregrina facta; quæ
spernit omnia mundana culmi-
na, quantumcumque sint magna
& decora.

In illa ultima hora peribunt
ab oculis omnia castella, villæ &
oppida, omnia vasa argentea &
aurea, omnia fercula lauta, &
pocula varia cum aromatibus
dulcorata.

Quæ va-
na osten-
det om-
nia;
Quan-
tum vis
nunc ma-
gna, pre-
tiosa, ju-
cunda.

Cessabunt pariter lyra, tuba,
tibia, & cithara, omnis ludus, jo-
cus, risus, saltus, plausus, cantus,
& discantus, clamor in plateis &

an

in domibus : quia ad nihilum redigentur omnium viventium corda, & pavebit à facie Dei omnis terra.

O quàm sapiens, qui quotidie hæc pensat; & ad futura bona & æterna gaudia percipienda, cum fletu se præparat!

**Felix qui
his tem-
pestive
renun-
ciat;**

2. Beatus, qui sponte deserit, quæcumque carnaliter delectant in terra, ubi omnia sunt periculis & laqueis plena.

Beatus peregrinus, qui sæpè gemit & dolet in hoc exilio, & cupit dissolvi & esse cum Christo in cœlesti regno.

**Mundo
valedio
sit;**

Beatus, qui odit hunc mundum, & quæ in mundo allicere possunt ad peccandum, & fugit cum Helia in desertum ad monasterium, à facie multorum periculorum quæ sæpè trahunt hominem incustoditum ad infernū.

3. Reg. 19.
Et ad
cælum
suspirat.

Beatus, qui vigilat die ac nocte contra tentationes suas, & frequenter orat cum Helia, dicens: *Sufficit mihi Domine, tolle animam meam.* Quia melius est mihi cum bona spe mori, & decedere in gratia, quàm videre

ma³

mala
N
corp
terre
pecc
tent
à ca
D
tanc
diu
re p
num
3
dive
post
que
vitia
E
rat
aud
E
aure
terr
vid
I
cras
I
nibi
hor

mala, & vivere inter tot pericula.

Nam quamdiu anima est in corpore, & corpus alitur cibis terrenis, non est homo purus à peccatis omnibus, nec liber à tentationibus suis, neque certus à casibus futuris.

Decipitur ergo valde, & errat tanquam insipiens corde, qui hodie vivere appetit, & multa agere proponit, & nescit an craftinum habebit.

At bis miser, qui non operatur finem miseriæ.

3. Memento homo nobilis & dives in deliciis tuis, qualis eris post mortem in terra sepultus. Et quid proderunt tunc omnes divitiæ?

En quid diviti immo regi mortuo profuere divitiæ, honores? &c.

En hodie Rex vivit & imperat; & cras non invenitur nec auditur.

Hodie in alto folio sedet, & aureo pallio vestitur, & cras sub terra sepelitur, & amplius non videtur.

Hodie à multis honoratur, & cras à nullo curatur.

Hodie magnificatur ab omnibus, & cras privatur divitiis & honoribus, villis & castellis.

Hodie speciosus præ filiis homi-

mi-

O subita
& mira
mutatio!

minum & in numero Regum, & cras cibus vermium & foetorium.

Sicut nudus venit in mundum, sic quasi pauper & exul fertur in sepulchrum.

Nam omnium deliciarum & pomparum seculi brevis finis, mors, dolor, luctus, & pavor invadit omnes.

Moritur dominus Papa & Cardinalis, & succedit alius citò moriturus.

Nemo liber à morte,

Nemo quippe unius diei certitudinem vivendi habet, nec impetrare potest à Papa bullam nunquam moriendi, nec obtinere pecunia præbendam jugiter manentem.

Quantumvis magni.

Sæpè enim post impetratam gratiam & prælaturam, repentina mors venit, & omnia simul tollit. Sicque fit, ut ita pauper & nudus homo de Roma recedat, sicut prius ad curiam venit.

Et vivaces.

4. Legitur in historiis de multis antiquis patribus, qui valde diu vixerunt: *Qui fuit, qui fuit, qui fuit,* & sic de aliis sequentibus; & in fine cōcluditur, *Et mortuus est.* Om

Omnes enim morimur, & tanquam aquæ labimur in terram, unde facti sumus.

Quid est totum tempus vitæ nostræ, nisi nunc breve instans; quasi ventus volans, & aurora mane pertransiens, & hospes non revertens? Quasi fulgur cœli in ictu oculi, sic pereunt omnia regna & tempora mundi.

Numera omnes dies, horas, menses, & annos vitæ tuæ, dic ubi jam sunt?

Transierunt tanquam umbra solis, & perierunt sicut aranea texens: Flavit ventus, & periit opus ejus.

Nihil ergo stabile & durabile super terram, de qua factus est Adam, & filii ejus.

Totum enim vanum & fragile, quidquid videtur in seculo magnum, securum & delectabile.

Non ergo te decipiant illecebræ, nec frangât injuriæ. Quælitcumque sit aliquid ornatum coloribus, aut auro & argento & gemmis pretiosis decoratum, vilescit & arefcit mortuum ac sepultum.

Brevis & fugax vita hominis.

Ergo semper & ubique memor esto mortis:

In omni igitur opere quod agis, et in quocumque loco fueris, quocumque pergis, et quacumque transis, memor esto finis vitæ, et ultimæ horæ quam nescis.

Phil. 1.

Felix, qui cupit cum Paulo dissolvi, et esse cum Christo. Hoc enim multo melius, quàm in carne diutius vivere, et à Deo peregrinari, et in fluctibus seculi qualari et turbari.

Desiderans esse cum Christo.

Si Jesum in mente semper geris, et ad eum quotidie oras, tunc utique fiduciam habebis de regno ejus, qui ait: *Volo Pater, ut ubi ego sum, illic sit & minister meus.*

Ioan. 12.

Matt. 25.

Beatus ille servus, qui meruerit audire in extremis dulce verbum Christi; *Euge serve bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, intra in gaudium Domini tui.*

CAP. XXVI De aterna laude Dei, & de desiderio aterna gloria.

Ad Deum omnia refer.

Lauda anima mea Dominum, à quo omne bonum pro-

procedit, et nunc et in æternum permanebit.

Ad ipsum ergo omnia referre debes, sicut ad omnis boni principium et finem; et cum magna gratitudine ipsum intime laudare: ut iterum in te fluant dona cœlestis gratiæ largiori munere, donec pervenias ad fontem perennis vitæ. et ad patriam claritatis æternæ, et visionem divinæ præsentis et gloriæ.

Nil quippe tibi melius, nil salubrius, nil suavius, nil jucundius, nil dignius, nil altius, nil felicitius, nil perfectius, nil beatius, quàm ardentissime amare, et altissime laudare Deum.

Hoc centies dico, hoc millies replico. Nullum studium elegantius, nullum opus eminentius, quàm amare et laudare Deum creatorem ac redemptorem tuum, ex toto corde tuo, ex tota anima tua, ex tota mente tua, et ex omnibus viribus tuis.

Hoc age quamdiu vivis, sentis, et intelligis: hoc perfice opere et sermone. die ac nocte, mane, meridie, vespere, omni hora, omniq; momento.

**Ama &
lauda
Deum,**

Nihil potes agere excellentius, vel utilius.

2. Pro posse & nosse, integre,
pure adhære semper Deo: ut sit
Deus omnia in omnibus, ante om-
nia & super omnia à te dile-
ctus, benedictus, laudatus, & su-
perexaltatus in secula, & tibi be-
ne cum eo sine fine.

Luca 1.

Exulta ergo anima fidelis in
Domino Deo tuo, sicut beata
virgo Maria exultavit in Jesu sa-
lutari suo.

Exulta & lauda Deum tuum,
qui te fecit & redemit, quia de-
bitor Dei es in valde multis &
magnis beneficiis, & quotidianis
bonis tibi benigne collatis; pro
quibus omnibus plene & digne
Deo regratiari nunquam sufficis,
etiamsi Angelus sanctus esses.

Attamen lauda & gratias age,
ut homo mortalis, misericordia
Dei indigens, & eam semper
quærens & implorans. Non ces-
ses orare & laudare Deum.

Licet sæpè cadis, peccas, &
etiam offendis; non tamen inde
desperabis, sed magis te humilia-
bis & orabis.

Ama & amaberis; quia amor
omnia mala præterita emendat,
pur-

Nea de-
terreant
te fre-
quentes
lapsus:
Quos
charitas
purgat.

putgat, & sanat, illuminat & accendit; fugat, tristitiam, & parit cordis gaudium; quale mundus non novit, nec caro & sanguis sentire valet.

Lauda Deum, & laudaberis; benedic, & benediceris, sanctifica, & sanctificaberis, magnifica, & magnificaberis; glorifica Deum & glorificaberis ab eo in corpore & in anima.

3. S. Sed quando erit hoc Domine? Quando replebis os meum laude perpetua, & exultabit cor meum & anima mea cum Sanctis tuis in gloria tua?

Anhela
ad Deum
perpetuo
laudan-
dum;

D. Sustine tempus ad modicum, & videbis mirabilia magna cum sonuerit tuba novissima. Tunc dabo Sanctis meis, pro omni labore & dolore requiem & vitam æternam. Quid vis amplius?

S. Prorsus nihil. Tu solus sufficis mihi Deus meus, qui das vitam æternam amatoribus & laudatoribus tuis, pro parvis imensa, pro infimis summa, pro perituris æterna.

Qui solus
sufficit
laudanti-
bus se.

Da te ipsum Deo, & totum

Si 3

quod

quod habes; da ei, quicquid agis, scis, et vales, et eris ditior et charior Deo quam tuisti.

2. Cor. 6,

Dic cum sancto Paulo: *Tantum nihil habentes pro proprio, & omnia possidentes in Deo.* Quasi viles et pauperes, ac tristes in hoc mundo; sed divites ac hilares semper in Domino, certi de futuro præmio in cælo.

Suspiria
ardentis
animæ ad
Beatitudinem.
cœlestis
patriæ
anhelantis.

4. D. O Domine Deus, salutare vultus mei, et Deus meus; quando lætificabis me in regno tuo, clarissimo vultu tuo?

O quando illuminabis omnes tenebras meas splendore lucis æternæ? Quando auferes omnia obstacula mea de medio cordis mei, pax vera, beatitudo summa, et felicitas perfecta?

O quando sine omni impedimento contrariorum, sequarete secure et libere, quoscumque ieris Domine?

O quando oculis meis clare te videbo sine speculo, sine ænigmate, sine parabolis, sine figuris, sine quæstionibus, sine dubiis, sine opinionibus, sine interrogationibus à magistris?

O quan-

O quando omnia sciam, quæ
credo in Scripturis sanctis, & le-
go in libris variis; & audio auri-
bus meis à lectoribus in multis
locis, de Deo meo, de Angelis,
& omnibus Angelorum choris;
de gloria & beatitudine cœlestis
patriæ, de pace & ineffabili gau-
dio civium supernorum?

O quando ibi ero? Quando
veniam & apparebo in conspectu
tuo, & contemplabor lætam fa-
ciem tuam, & gloriam regni tui,
cum Cherubim & Seraphim &
omnibus Sanctis?

Sed nondum venit hora illa,
clausa est adhuc ante me cœli
porta; ideo gemo corde, ore,
quamdiu hic fuero, donec ve-
niam ad te Deus meus.

CAP. XXVII. *De laude Sancto-
rum Angelorum in cœlo.*

IN conspectu Angelorum psal- Psal. 137.
lam tibi.

O Rex altissime, Deus summe
laudabilis, creator omnium re-
rum, Angelorum & Hominum;
quamdiu morabor in terra, &

elongabor à te, & ab omnibus sanctis Angelis tuis in cœlis?

Tædium
vitæ præ-
sentis.
Sap. 16.

Heu me pauperem & infelicem, quamdiu manducabo cum hominibus panem terrenum, panem laboris & doloris; & privabor pane Angelorum, continente omnis saporis suavitate?

Ex desi-
derio
laudandi
Deum
una cum
Angelis,

Apoc. 14.

2. O Domine, quando audiam vocem laudis tuæ, ex ore Angelorum tuorum in cœlo; sicut beatus Joannes Apostolus relatigatum in exilium, audivit vocem multorum Angelorum psallentium in unum: *Sanctus, Sanctus, Sanctus.*

O utinam essem unus cum ipsis, & talem vocem haberem. Quàm libenter vellem te laudare cum eis, & super omnia altissima cœli cantica cantare, & magnificare nomen sanctum tuum in æternum.

Qui perfectissime
cum laudant.

O Cherubim & Seraphim, quàm dulciter, quàm pulchriter, quàm ferventer & excellenter cantatis & jubilatis Deo sine omni tædio, sine fatigatione, sine cessatione in æterna felicitate!

Compara-
tione

3. Ideo omnis vox humana est

mi

mihi rauca, omnis cantus dissonus; omnis psalmus aridus; omnis musica gravis; omnis cithara turda; omne organum mutum, omnis lætitia, grandis tristitia, omnis ludus ululatus; omnis cibus & potus, insipidus; omnis caro, scenum; omne vinum, fel & acetum; omne mel venenum; omne jucundum, asperum, omnis decor foetor; omnis ornatus, stercus; omnis honor & gloria, vanitas & fumus; omne pretiosum & nobile, vile & deforme; imo omnia nulla, comparatione æternæ vitæ, æternæ gloriæ, æternæ lætitiæ, in conspectu Dei & Angelorum; qui altissime collaudant sanctam & gloriosam Trinitatem, die ac nocte sine fine.

4. Sed quia ad illa sublimia cœlorum cantica ascendere nequeo, nec plene ea comprehendere sufficio; ideo me ipsum plango, & valde despicio, & coram Deo & omnibus hominibus flecto genua mea, & humiliter veniam peto.

Nam opera mea vere nulla sunt, sine gratia & misericordia

Si s

tua

æternæ
laudis &
gloriæ omnia
præsentia
sordent.

Opera
nostra
inania sū

tua Domine ; quam maxime ostendis super omnem creaturam tuam, sine numero & mensura.

Rom. 12.

Dei vero
inscrutabilia.

O altitudo divitiarum sapientiae & scientiae Dei, quam profunda sunt iudicia tua, & vera à seculo usque in finem seculorum, super bonos & malos, super gratos & ingratos, super pios & impios; ita ut nemo possit plene investigare opera tua. nec debeat juste conqueri in aliquo facto improviso. Benedictus, ergo semper Deus meus.

CAP. XXVIII *Oratio devoti
amatoris & laudatoris
Dei.*

Psal. 140

Dirigatur Domine oratio mea, sicut incensum, in conspectu tuo.

Cupio Domine Deus meus cum omnibus Sanctis tuis, & creaturis, in omni loco & tempore, devote te laudare, benedicere & praedicare, & puro corde semper amare; & super omnia opera tua, nomen sanctum tuum magnificare & exaltare in perpetuum; quoniam

niam tu es Deus meus, & ego
pauper servus tuus.

Tu lux mea, & spes mea, Deus
meus, Tu fortitudo mea, patien-
tia mea, laus & gloria mea, Deus
meus. Tu sapientia mea, & pru-
dentia mea, pulchritudo mea, &
dulcedo mea, Deus meus.

Tu musica mea, & cithara, or-
ganum meum & tympanum
meum, Deus meus. Tu psalmus
meus & hymnus meus, cantus
meus, & júbilus meus, Deus
meus.

Tu galea mea & lorica mea,
arcus meus, & gladius meus,
Deus meus.

2. Tu thesaurus meus, aurum
meum, argentum meum, talen-
tum meum, ad solvendum omne
debitum meum, Deus meus.

Tu domus mea, & castrum
meum, & palatium meum, Deus
meus. Tu scutum meum, & vexil-
lum meum, turris fortitudinis &
defensor vitæ meæ; Deus
meus.

Tu hortulus meus, & poma-
rium meum, viridarium meum,

§ 6

Deus ani-
mæ a-
manti o-
mnia.

Hinc il-
lud sancti
Francisci
Deus
meus &
omnia;

Nam in
uno Deo
amans a-
nima om-
nium vo-
torum

summam
habet.

Id est:

Quicquid
alii aliun-
de captat
honoris
opulen-
tiæ, vo-
luptatis
scientiæ,
solatii,
prote-
ctionis,
& securita-

eis, deli-
ciarum,
&c.

Id omne
in solo
Deo ab-
unde re-
perit.

& refrigerium meum, Deus meus.

Tu aula mea, & mensa mea,
cibus meus & potus meus, Deus
meus. Omnis enim cibus, qui non
est à te coctus & paratus, insipi-
dus est mihi, Deus meus.

Tu cinnamomum meum &
balsamum suavitatis meæ, nar-
dus mea & electa myrrha mea
cum pretiosis unguentis, Deus
meus.

Tu rosa mea & lilium meum,
tu sertum meum & corona mea,
Deus meus. Tu thalamus meus
& lectulus meus, sudarium meum
ad tergendum, linteum ad invol-
vendum, Deus meus.

3. Tu lucerna mea & lampas
mea, candelabrum meum & sidus
meum, Deus meus.

Tu liber meus intus & foris
scriptus, Biblia mea, in qua tota
sacra Scriptura jacet, magister
meus & Deus meus.

Tu lector meus, & instructor
meus, medicus meus & apothecarius
meus, Deus meus.

In te omnia invenio & habeo
te donante & miserante; & quic-
quid extra te quæro & deside-
ro,

ro,

ro, parum, vel nihil mihi prodesse sentio.

Aperi ergo cor meum in lege tua sancta; redde mihi lætitiã salutaris tui; dilata cor meum ad currendam viam tuam; confirma me in verbis tuis; quia non est, qui adjuvet, non est, qui præter te saluum faciat, & ad vitam æternam perducatur.

Exaudi me Deus meus, cum deprecor, cum tribulor, cum lætor, cum sanus sum. In omnibus me tibi commendo, & te in æternum benedico. Amen.

CAP. XXIX. *De unione cordis cum Deo habenda.*

Convertere anima mea in Psal. 114.
requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi.

Ipse enim est requies tua, & pax tua; ipse vita, salus & beatitudo tua. Igitur omnia opera bona, quæ facis, vides, & audis, semper ad laudem Dei referas, ut pacem & bonam conscientiam habeas.

Omnia ad Deum referenda.

Non in te, nec in alijs stes, nec

Illique
firmiter
adhæren-
dum.

maneas, nec exultes; sed in Deo solo pure, firmiter, & perfecte, qui dat omnia, & operatur omnia in omnibus pro sua magna bonitate, & in immensa clementia.

Quis mihi det talem gratiam, ut omnia ad laudem & honorem Domini Dei mei referam, & recte faciam, sicut teneor, & possum facere; & nulla res parva vel magna à Deo me retrahat, nec inficiat, nec conturbet, nec in aliquo impediat?

Sed fortè mihi non est possibile, ad hæc modo posse venire, Est tamen totum Deo possibile, qui animam devotam potest sibi per gratiam in amore cito unire.

Hoc au-
tem fit
per amo-
rem.

Cujus est
hominem
Deo uni-
re.

Deside-
rium hu-
jus unio-
nis.

Hoc enim perfectus & purus amor Dei, in momento facere potest, quotiescumque voluerit, ut omnibus oblitus, illi soli firmè perfecte unitus, & igne amoris ejus vehementer accensus & liquefactus.

2. O Deus meus, amor meus, in loco peregrinationis meæ, quando ero tibi totus unitus, cū

om-

omnibus animæ meæ viribus, à te mihi datis & gratiose infusis?

Sileat ante te omnis creatura tua, Deus meus. Tu solus mihi loquaris, ad sis, & illumines, qui es omnia in omnibus, & super omnia cœli luminaria æternaliter benedictus.

Felix anima, in hoc mundo desolata, à Deo consolata; ab hominibus ignorata, sanctis Angelis nota; à malis neglecta, à bonis requisita; à superbis despecta, ab humilibus dilecta; à secularibus separata, à spiritualibus congregata; à magnatibus derisa, à parvulis honorata; foris quasi mortua, intus semper viva; carne afflicta, spiritu læta; corpore debilis, mente fortis; vultu deformis, conscientia pulchra; labore fatigata, oratione roborata; onere pressa, solatio erecta; carne in mundo tenta, spiritu ad cœlum rapta, & Christo copulata.

3, Felix, qui Jesum, & Mariam, & omnes Angelos, & Sanctos Dei habet amicos in hac vita, duces in via; consules in dubio, do-

Felix anima Deo dilecta, quantumvis mundo neglecta.

Hominis pii & religiosi felicitas ex contubernio do-

doctores in studio ; lectores in mensa ; sodales in cella ; familiares in colloquio ; cantores in choro ; custodes in periculis ; adiutores in praelio ; defensores contra hostes ; intercessores pro peccatis ; subventores in extremis ; confortatores in agone ; advocatos in iudicio ; patronos coram Deo , susceptores in caelo .

vide quibus fruatur amicis, qui pro Christo Amicos, Parentes & omnia reliquit.

Sit tibi , religiose & devote frater , postquam reliquisti seculum , pro terrenis parentibus, Deus caeli Pater , Jesus frater, Virgo Maria mater, Angeli amici ; religiosi cognati ; omnes fideles propinqui ; senes avunculi ; iuvenes fratres ; conjuges matres ; virgines sorores ; pauperes nepotes ; peregrini consobrini ; mites & humiles consodales ; sobrii & casti commensales ; infirmi & debiles familiares ; afflicti & oppressi contubernales ; derisi & despecti multum amicabile ; omnes devoti honorabiles ; omnes mundum spernentes & Christo fervientes coharedes regni caelestis .

Hæc est generatio sancta, nobi-

bi-

bilisque progenies, ex Deo nata,
Deo placita, fide fundata, spe ro-
borata, charitate ornata, patien-
tia armata, igne probata, con-
stantia firma.

CAP. XXX. De vera pace in
solo Deo quaerenda.

PAx vobis. Ego sum, nolite ti-
mere. *Ioan. 21.*

In Christo Jesu tota salus, & Pax ani-
vera pax animæ consistit. Et qui mæ in
Christum diligit, habet pacem, Christo.

& in eo quiescit, nec ultra eum,
nec supra eum, quid quærere plus
affectat. *In malo-
rum to-
lerantia
pro Chri-
sto;*

Pax animæ fidelis in hac vita,
ferre multa adversa pro amore
Dei, & nomine Christi.

Decipitur & errat, qui aliter
sentit & cogitat. In vanum labo-
rat, qui Deum in omni facto suo
& cogitatu non præponit, nec
ipsum pure quærit & cupit.

Non est pax impiis, dicit Do-
minus: sed pax multa diligentibus
legem tuam Domine.

2. Pax, quam Christus docuit
& promisit, in profunda humili-
tate *In humili-
tate &*

mortifi-
catione.

tate existit, & in abnegatione
propriæ voluntatis, in mortifica-
tione omnis pravæ delectatio-
nis, in abjectione omnis munda-
næ laudis, & externæ consola-
tionis in rebus perituris.

Custodi ergo cor tuum ad in-
tra, & omnes sensus tuos ad ex-
tra, ne capiaris aliqua illecebra
& recreatione animæ tuæ nociva.

Creaturæ
ad laudē
Creatoris
relatæ
juvant,

Juvant sæpè creaturæ, si ad
Creatoris laudem & honorem
Dei recte & pure referantur; vel
ad aliquam utilitatem suam vel
alterius profectum, moderate &
discrete assumantur.

Ad pro-
priam
delecta-
tionem
nocent.

3. Nocent autem sæpè res pul-
chræ, si curiose, impudice & ma-
le concupitæ aspiciantur, & de-
super delectant; & contra ratio-
nem & honorem Dei placent, &
nimium movent.

Nam sicut boni se custodiunt,
ita incauti vincuntur vitiis. Ten-
tant divitiæ, corrumpunt pecu-
niæ, inficiunt deliciae, necante-
pulae multæ; inflant scientiæ, tu-
ment potentiæ, elevant honores.

Respuunt perversi humiles
mores. Vanæ laudes seducunt a-
nimos leves. Fa-

Fatui sunt omnes & vecordes
qui ista terrena quærunt, & pro
magno reputant, quæ animam
satiare non possunt, nec quiesce-
re permittunt.

Omnia temporalia defectuo-
sa & indurabilia sunt, & præter
Deum nil est perfectum, nec pro
summo gaudio & optimo bono
habendum.

4. In nulla ergo creatura viva,
vel pulchra pictura, aut nobili ge-
niture, aut alta statura, aut mag-
na prælatura, pone cogitatum &
desiderium tuum, si non vis falli,
turbari, & inquinari: quia totum
vanum, lubricum, & noxium est;
nisi omnia trahas ad Deum, à
quo omne bonum, & in quo om-
nia vivunt & consistunt.

Cave er-
go falli &
seduci;

Non ergo vane glorieris ho-
mo fragilis & mortalis, in multis
culpabilis, & ad malum cito la-
bilis, & ad standum & permanen-
dum in bono debilis.

Nec glo-
riare aus
confide
tibi, me-
mor fra-
gilitatis
tuæ.

Nec confidas tibi ipsi nimis:
nec stes fixe in te, nec in aliis, al-
te cogitando & præsumendo, sed
quicquid boni consideras & in-
telligis in te, & in omnibus crea-
turis,

turis,

turis, totum Deo pure & integre offer & ascribe.

Tunc pacem & quietem cordis invenies in Christo, & non in aliquo bono creato; & implebitur in te, & de te, dulce & sanctum verbum Christi ab eo in monte prædicatum: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Cui laus, honor & gloria ab omni creatura, in secula seculorum. Amen.

Matth. 5.

CAP. XXXI. *De recta intentione ad Deum erigenda.*

Psal. 24.

Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse evellat de laqueo pedes meos.

Cura puræ intentionis.

In omni cogitatione, locutione, et operatione tua, habeas semper rectam et puram intentionem ad Deum; ut omnia facias ad laudem, et gloriam, et honorem Dei, et proximi ædificationem.

Scopus omnis actionis sit Dei gloria.

Ipse est causa omnium bonorum meritorum, atque largitor æternorum præmiorum. Ipse principium et finis omnium operum

rum

rum tuorum esse debet, ne perdas fructum laborum tuorum.

Si memor fueris terribilium iudiciorum Dei, non vane gloriaberis.

2. Pessima pestis vana gloria, et velle laudari foris ab hominibus. Hoc utique vanissimum est, et superbiæ signum, gratiæ Dei contrarium. Fuge pessimam pestem vanam gloriam.

Quid ergo facies, et in quo confides et sperabis? Non in te, nec in homine, nec in aliqua re mundi, nec in stellis cœli; sed in solo Creatore Deo tuo, qui fecit te, et habet te, et omnia creata simul in manu et potestate sua sine onere et adiutore.

Dic ergo, et ora cum David in Psalmo: *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.* Et iterum: *Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.* Psal. 24.

3. Relictis ergo vanis rationibus et consiliis hominum in cunctis necessitatibus tuis, potius cum precibus et sanctis desideriis, recurre confidenter ad Deo In solo Deo confide.

Do

Dominum Deum tuum; quoniam ipse est, qui evellet de laqueo pedes tuos, ut non movearis à recta via virtutis & vera humilitate, sed stes fixus in Deo usque in finem

Opus bonum pura intentione factum parit lætitiã; at malum, mœstitiã.

Omne opus bonum propter Deum factum, lætificat conscientiam, illuminat mentem, & ampliore meretur gratiam.

Omne autem malum opus, mœstificat agentem, & maculat famam bonam, & impedit divinæ consolationis influentiam.

Qui aliquid propter vanam gloriam facit, elationis vento lucernam extinguit; & qui propter mundum agit & apparere appetit, cito Deo irascente in lutum cadit,

Non ergo læteris in aliqua felicitate hujus mundi, quemadmodum stulti; sed sta semper in timore Dei, & cognitione fragilitatis tuæ.

Frequens lapsus, & facilis error tuus docebunt te humiliter & viliter de teipso sentire.

Neminem cito laudaveris, nec te-

4. Neminem velis in hac vita nimis laudare, quia nescis, qualis sit quisque futurus, Nec

Nec temere iudices cadentem, *mere dā-
naveris.*
quia potest Deus cito erigere
flentem, Pro omnibus ora, & om-
nes Deo committe.

Esto vilis in oculis tuis, ut fias *Humilia-
re, & exal-
taberis.*
magnus coram oculis Dei; qui
humiles respicit, & altos à lon-
ge cognoscit, & subito proster-
nit.

Si ab hominibus despiceris, &
alii tibi præponuntur, ne tristeris
nimis, quia melius & securius est
humiliari cum mitibus & simpli-
cibus, quàm à Deo reprobari cum
divitibus & elatis.

Cave laudari, time magnifica- *Nec affe-
ctes mag-
nificari.*
ri, erubescere honorari, fuge repu-
tari, quære latitare. Elige Deo
vacare, sacris lectionibus & de-
votis precibus sedulo immorari.

Non est sine laude & honore,
qui propter Deum spernit laudes
& honores.

Nec est sine solatio divino, qui *Sat ludis
& solatiū
habet; quā
hæc pro
Deo sper-
nit.*
omnia hujus mundi gaudia re-
putat pro nihilo; & omnia sibi
contraria sustinet libenter pro
Christo, & quotidie anhelat esse
cum eo in cælo.

CAP. XXXII. *Oratio humilis
& contriti spiritus.*

Psal. 24.

& 122.

A *D te Domine levavi ani-
mam meam, qui habitas in
caelis.*

Oratio
per quam
elegans &
piæ.

O Domine Deus, qui omnia provide ac juste disponis in cælo et in terra, cum Angelis et hominibus, et omnibus creaturis tuis: accipe pro magnis laudibus et gratificationibus tibi debitis omnes tribulationes et angustias cordis mei, in vera contritione peccatorum meorum tibi modo oblatas.

Converte mihi omne malum in bonum, et bonum semper in melius, pro gloria nominis tui, et animæ meæ æterna salute.

Tu scis omnem infirmitatem meam, et magnam ignorantiam meam, atque quotidianam instabilitatem memoriæ meæ; quam cito vagor huc illuc, longius à te sæpissime.

Parce mihi Domine, secundum multitudinem miserationum tuarum, et reduc me citius ad te.

Con-

Conserva cor meum apud te,
in devota oratione. et sacra me-
ditatione. die ac nocte, quantum
mihi est possibile in hoc fragili
corpore.

2. Cupio placare benignissi- Tres pau-
mam faciem tuam, muneribus sa- perum o-
cris et precibus, et præcipue tri- boli Deo
bus pauperum obolis, Contritio- offeren-
ne cordis, Confessione oris, et di, Con-
satisfactione humilis operis. tritio,
Confes-
sio, Satis-
factio.

Domine Deus meus summe a-
mabilis, memento mei pauperis;
quia homo sum fragilis, non An-
gelus sanctus: peccator magnus,
non innocens Agnus: tepidus o-
rator, non fervidus contempla-
tor: Et ideo nec dignus servitor
tuus; nec inter devotos oratores
debeo computari, nec videri, nec
nominari.

Domine mi charissime, acce-
pta sit tibi obsecro, humilis ora-
tio mea, et amara contritio pec-
catorum meorum, pro dulci can-
tu et jubilatione Angelorum, et
concordi laudatione omnium
coelestium civium supernorum.

Verumtamen non despero,
nec desperabo de venia et misere-

Ti

re

ricordia tua; quamvis sæpius cado, et gravor in meipso ex infirmitate mea.

Non cesso, nec cessabo à laude tua in vita mea: sed laudabo et magnificabo te, donec ad te perveniat, ô Deus, anima mea. Nam te semper laudare et super omnia amare, summa felicitas est Angelorum et Beatorum in Patre.

CAP. XXXIII. De bona societate cum Iesu & Sanctis eius.

Psal. 68. **Q**uarite Deum, & vivet anima vestra.

Nihil melius, nil animæ felicius. Qui aliud quærit, nihil in fine obtinebit.

Iesus ubi quærendus.

a Luc. 1.

b Matt. 2

c Luc. 2.

d Luc. 10.

e Ioan. 20

Si ergo vis habere bonum socium pro solatio, quære Jesum cum pastoribus in præsepio; *a* aut cum sanctis Magis in Matris gremio; *b* aut cum Simeone et Anna in templo; *c* aut cum Martha in castello; *d* aut cum Maria Magdalena in sepulchro; *e* aut cum Apostolis in cœnaculo;

f ad

ad accipiendum Spiritum sanctum cum magno gaudio. Act. 10.

Beatus, qui in his et aliis sanctis locis Jesum devote quaerit, non corpore, sed spiritu & veritate.

Beatus, qui in omni loco, & in omni tempore Jesum intime quaerit, & magnis desiderijs ad ejus claram visionem & praesentiam anhelat, & quotidie se praeparat.

Beatus, qui Jesum in vita sua per passionem & crucem sequitur; quia in extremis bene ipsi cum Jesu erit, & ab auditione mala non timebit.

2. Non solum Jesum quaere, sed etiam Discipulos Jesu, & omnes diligentes Jesum, & qui patienter ferunt adversa propter Jesum.

Amor namque Jesu & amicorum ejus mundum spernit, & omne vanum & impurum longe à se repellit.

Relinque ergo amicos, & notos, ac sodales extraneos, qui in solitudine & devotione te impedire possunt, & quaere pro singulari solatio tuo in secretario

Tc 2 cellæ,

cellæ, familiaritatem cum sanctis Apostolis & cognatis Jesu ; ut loquantur tibi de regno Dei, & statu æternæ beatitudinis: & quomodo per multas tribulationes possis ad eorum societatem pervenire.

Familiaritas & consuetudo Sanctorum ambien- da.

1. Beatæ Virginis:

Accede autem ante omnes Sanctos & Sanctas, cœlestis curiæ cives, ad secretum tabernaculum atque oratorium beatæ Mariæ Virginis, à seculi turbis remotum, & quære ibi solatium animæ tuæ, precibus insistendo.

3. Audi, quomodo Angelus Domini cum Maria loquitur de Incarnatione Christi & Redemptione generis humani.

Felix dies & beata hora, si poteris ibi facere moram cum Angelo Gabriele, & beata virgine Maria, audiendo ab eis mysteria cœlestia.

Crede firmissime omnia esse vera per Angelum Mariæ nunciata, sicut Maria credidit Deo, & Angelo ejus sibi misso de cœlo.

2. Ioan. Baptistæ.

Deinde quære diligenter Joannem Baptistam, præcurso- rem

Do.

Dom
erem
bus
plica

A
ami
ta b
div
cul
reli
din
fla
res

de
cu
pu

&
m
m
q
ip

C
f
v
r

c
I

Domini nostri Jesu Christi, in
eremo latentem, & flexis geni-
bus saluta eum devotissime sup-
plicando.

Ave sanctissime & dilectissime
amice Jesu Christi Joannes: mul-
ta bona & magna mirabilia au-
divi de te, quam sancte & mira-
culose sis natus: quam stricte &
religiose fuisti à puero in solitu-
dine conversatus, ne levi saltem
flamine aut cogitatione pecca-
res.

Collo-
quium
cum san-
cto Ioan-
ne Bap-
tista quale
instituen-
dum.

4. Quare ab eo, quamdiu ibi-
dem solus manserit: & maneat
cum eo, quantum placet, & tem-
pus permiserit.

Disce ab eo, quid comederit
& biberit, & quis ei necessaria
ministraverit; utrum pater ejus &
mater aliqua ipsi miserint, &
quandoque ad eum venerint, vel
ipse ad eos videndos exierit;

An etiam sanctus Angelus
Gabriel ad eum quandoque de-
scenderit, & multa secreta ei re-
velaverit; Et an Jesus ei perso-
naliter apparuerit, & manus ejus
confortaverit, sicut scriptum est in
Evangelio: *Etenim manus Do-*

Luc. 10.

mini erat cum eo,

Quic-

Quicquid de istis sit, totaliter Spiritui sancto committe; qui ipsum implevit, docuit, & erexit, & totam vitam ejus virtutibus ornavit, & usque ad exitum vitæ, in eremo & inter homines, & in vinculis, & in carcere custodivit, & tandem cum martyrii palma animam ejus suscepit.

*3. Apostolorum;
Petri.*

5. Deinde ad Apostolos Christi procede, & quære sanctum Petrum; & vade cum eo in templum ad orandum; vel etiam in cœnaculum ascende, ad accipiendum Spiritum sanctum.

Act. 3.

Pauli.

Quære etiam Paulum in Damasco & in Epheso, & vade cum eo per omnia ad prædicandum Evangelium Christi, non in corpore sed in spiritu.

a 2. Cor. 12.

Ecce quomodo plus omnibus laborat; & quàm sæpè orat, & quàm frequenter in orando & contemplando rapitur per excessum in cœlo. *a*

b Phil. 3.

Sublimis volatus iste non omnibus datus, & tamen ad ima descendens dicit; *b* Ego non arbitror me comprehendisse.

Et iterum post alia, ad instruendum

endu
sione
trati
nisi
cruc
S
duce
& p
C
drea
part
& a
pro
cor
gau
riti
de
cr
Ja
ei
ca
h
le
r

endum humiles in vita & in passione Christi, ait: *c. Nihil arbi-* *c. 1. Cor. 2*
tratus sum me scire inter vos,
nisi Iesum Christum, & hunc
crucifixum.

Sequere sanctum Paulum, & ducet te recta via ad Christum, & per crucem ad cœlum.

6 Vade ulterius, & quære Andream Apostolum in Achaïæ partibus prædicantem Christum; & audi verba pendentis in cruce pro Christi nomine. Signa ea in corde tuo, & stude implere cum gaudio, inspirante & iuvante Spiritu sancto, quæcumque loquitur de passione Christi, & sanctæ crucis laudibus.

Quære consequenter sanctum Iacobi,
 Iacobum majorem, passum, & occisum ab Herode, & bibe cum eo calicem passionis hujus miserabilis vitæ, patienter tolerando dolores pro amore Dei, & animæ tuæ salute.

7 Deinde procede, & quære Joannem Apostolum Christo dilectum, & pro nomine Jesu in exilium relegatum, ab omnibus secularibus curis et negotiis se-
 gre-

Ioannis
Evangel.

Apoc. 4.

gregatum; ubi divina revelatio-
ne altius illustratus, Apocalyp-
sin de statu totius Ecclesiæ mili-
tantis et triumphantis, figuris et
mysticis verbis scripsit, et post
hæc etiam, pro omnium Eccle-
siarum et fidelium eruditione et
consolatione, sanctum Evange-
lium de divinitate Christi ulti-
mus edidit.

Lege et stude in istis, et aliis
sacra Scripturæ libris, pro captu
tuo et consolatione exilii tui in
hoc mundo; non ut doctus et sa-
piens videaris, sed mitis et pa-
tiens, humilis et obediens, usque
ad mortem efficiaris.

8. Quære adhuc alios sanctos
Apostolos, pro consolatione tua
in Christi servitio occupatos,
pro fide et amore Christi occi-
sos, verbo et exemplo multos
ædificantes.

Jacobi.

Vide sanctum Jacobum fra-
trem Domini, epistolam canoni-
cam scribentem, formam Chri-
stianæ vitæ et religionis perfe-
ctionem continentem.

Thomæ.

Quære et sanctum Thomam
in India, qui vulnera Christi re-

ve-

verer
dit, e
te cl
men
C
fide
post
stan
ris C
do p
nib
ad
alic
pul
ver
lur
ter
qu
ma
na
pa
ri
qu
pa
D
a

verenter palpavit, firmiter credidit, et cum ferventi amore aperte clamavit, dicens : *Dominus Ioan. 20. meus, & Deus meus.*

Quære etiam cum magno desiderio, sanctum et eruditum Apostolum Matthæum Evangelistam, scribentem Hebraicis literis Christi Evangelium, toti mundo profuturum, omnibus nationibus, populis et linguis variis, ad salutem destinatum. *Matthæi*

Simili modo et affectu, quære alios sanctos Apostolos et discipulos Jesu Christi, in locis suis verbum vitæ retinentes, et populum docentes, et usque ad mortem in vinea Dei laborantes.

Isti sunt sancti et amici Dei, qui sanguine fuso, per coronam martyrii meruerunt vitam æternam.

Lege ergo libenter vitam et passiones eorum, et consolaberis in laboribus et doloribus tuis: quia nihil est, quod tu facis, et pateris pro Christo in servitio Dei, comparatione sanctorum et aliorum devotorum.

Gesta & passiones sanctorum frequenter legenda.

CAP. XXXIV. De summo bono
& ultimo fine, in solo Deo
ponendo.

Psal. 16.

Satiabor, cum apparuerit gloria tua.

Ad cæli
gloriam
pervenit
tur per
contem-
ptum ter-
renorum.

O Domine, quomodo potest
homo ad hanc gloriam perveni-
re? Per contemptum sui et om-
nium terrenorum, et per arden-
tem amorem omnium cœlestium
bonorum.

Testes sunt animæ Sanctorum
lætantes in regno cœlorum, &
omnes fideles certantes & labo-
rantes contra tentationes vitio-
rum.

ab illa a-
licni;

Ab hoc glorioso fine & sum-
mo bono æternaliter fruendo,
longe distant superbi dæmones,
infideles pagani, perversi Judæi
& hæretici indurati, homines
carnales mundum diligentes,
Deum negligentes, & in terrenis
bonis, & honoribus ac laudibus
finem suum & felicitatem consti-
tuentes.

Qui ca-
ducis his
inhiant.

Qui (heu Deus) propter hæc
habenda, augenda, & servanda

cur;

currunt, laborant, student, vigi-
lant, & fere nunquam quiescunt,
nec sollicitare cessant, donec ali-
quid acquirant.

Et cum acquirerint, sive re-
ctum sive indirectum fuerit, ad-
huc non contentantur, sed ad al-
tiora scandere & gloriari super
ceteros concupiscunt; & intum-
escunt, doctos se jactant, ma-
gnos se æstimant, & ab aliis ho-
norari affectant.

Nunquam
saturi.

Et tamen totum est vanum,
lubricum & nihilum, & finaliter
periculosum & perditum, quod
quærunt & cupiunt.

2. Certe erratis & vos ipsos
decipitis, quibus mundus adhuc
dulcis est, & jucunda vita præ-
fens, quia nil certi habetis de o-
mnibus bonis vestris, & quotidie
morti & iudicio Dei futuro pro-
pinquatis.

O miseri
qui pro
summo
bono, so-
lam boni
umbram,
& inanem
speciem
sectan-
tur!

Nihil enim est in hac vita ita
jucundum, quin habeat aliquid
amaritudinis annexum.

Nil in creaturis tam pretio-
sum, & bonum, & delectabile,
quod possit animam hominis fa-
tiare & beatificare, ab omni malo
eri-

eripere, & omni bono replere, & semper lætificare; nisi solus Deus summe bonus æternus, & immensus.

Solus
Deus ani-
mam fa-
ciat,

Hic est creator omnium rerum, visibilium & invisibilium, Angelorum et hominum, qui est ante omnia, et super omnia, et in omnibus Deus benedictus in secula.

3. Quid enim digne de Deo dici potest aut cogitari ab aliqua creatura in cælo et in terra? Excedit namque Deus omnia, ante cujus oculos omnia videntur vana et nulla.

Ideo fatua est omnis anima, et permanebit semper egena et misera, quæ extra Deum aliqua quærit et diligit, quæ à dilectione et honore Dei mentem separant.

Magna et mirabilia opera tua Domine; et cogitare, et perscrutari singula, non est mihi, nec alicui creaturæ possibile.

4. Quid igitur faciam, quia non possum altiora capere, nec secreta cælestia penetrare, neque cum Angelis faciem Dei mei cõtemplari?

In-

Indignum me fateor tantis bonis frui, & cum Sanctis in cœlo conversari.

Indignus
homo
tanto bo-
no.

Ideo me semper humiliabo & despiciam coram Deo & omnibus hominibus, quamdiu fuero, & ero vilis in oculis meis; ut Deus misereatur mei peccatoris, nunc & in omnibus horis.

Recogitabo omnes annos meos in amaritudine animæ meæ, quibus iram merui; & placabo in gemitu & fletu Deum, quem offendi sæpius verbis, factis, visu, auditu, et cæteris sensibus meis: quos mihi ad serviendum sibi dedit in toto corde meo, quamdiu in corpore vivo.

Isaia 38.
Sed hu-
mili pœ-
nitentia
fit ido-
neus.

Sed ne desperem et dejiciam in malis meis, recordabor, Domine, omnium bonorum tuorum, et omnium misericordiarum tuarum, quæ à seculo sunt: donec ad te, auxiliante gratia tua, merear salvus pervenire.

Libera me ab omnibus malis irruentibus subito in me, quæ retrahunt sæpius cor meum à cælestibus bonis meditandis.

684 VALLIS LILIORUM.

Adesto mihi pie Deus , & pone me juxta te ; ne incipiam vagari & elongari à summo bono, quod tu es Domine.

Nam in te solo , totum bonum meum. Da te ipsum mihi, & sufficit animæ meæ , Domine Deus salutis meæ. Amen.

THO.